

บทที่ 3

บทเรียนและเนื้อหาสาระของชุดการสอน เรื่องการย่อความ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการทดลองอันหนึ่งคือบทเรียนเรื่องการย่อความ บทเรียนที่สร้างขึ้นนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนเรื่องการย่อความที่ใช้สอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
2. บทเรียนเรื่องการย่อความที่ใช้สอนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง บทเรียนนี้มีเนื้อหาความรู้เหมือนกันกับบทเรียนที่เป็นชุดการสอนทุกประการ ต่างกันที่กระบวนการในการให้ความรู้และการใช้สื่อการสอนบางประเภทเท่านั้น

เนื้อหาของชุดการสอน

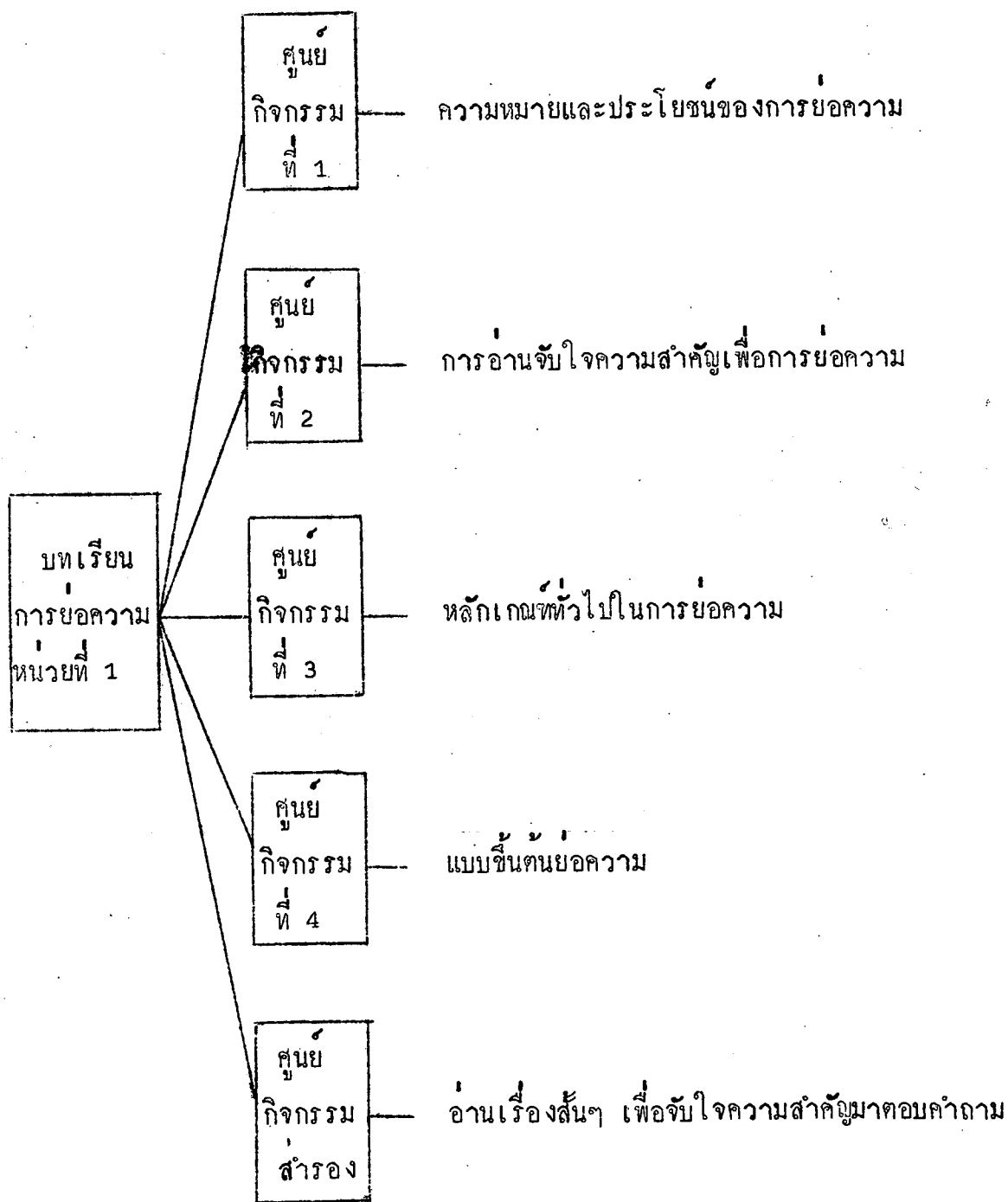
1. เนื้อหาของบทเรียนที่ใช้สอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนซึ่งสร้างขึ้นในรูปแบบของชุดการสอนได้แบ่งเป็น 2 หน่วยคือ

1.1 เรื่องการย่อความ หน่วยที่ 1

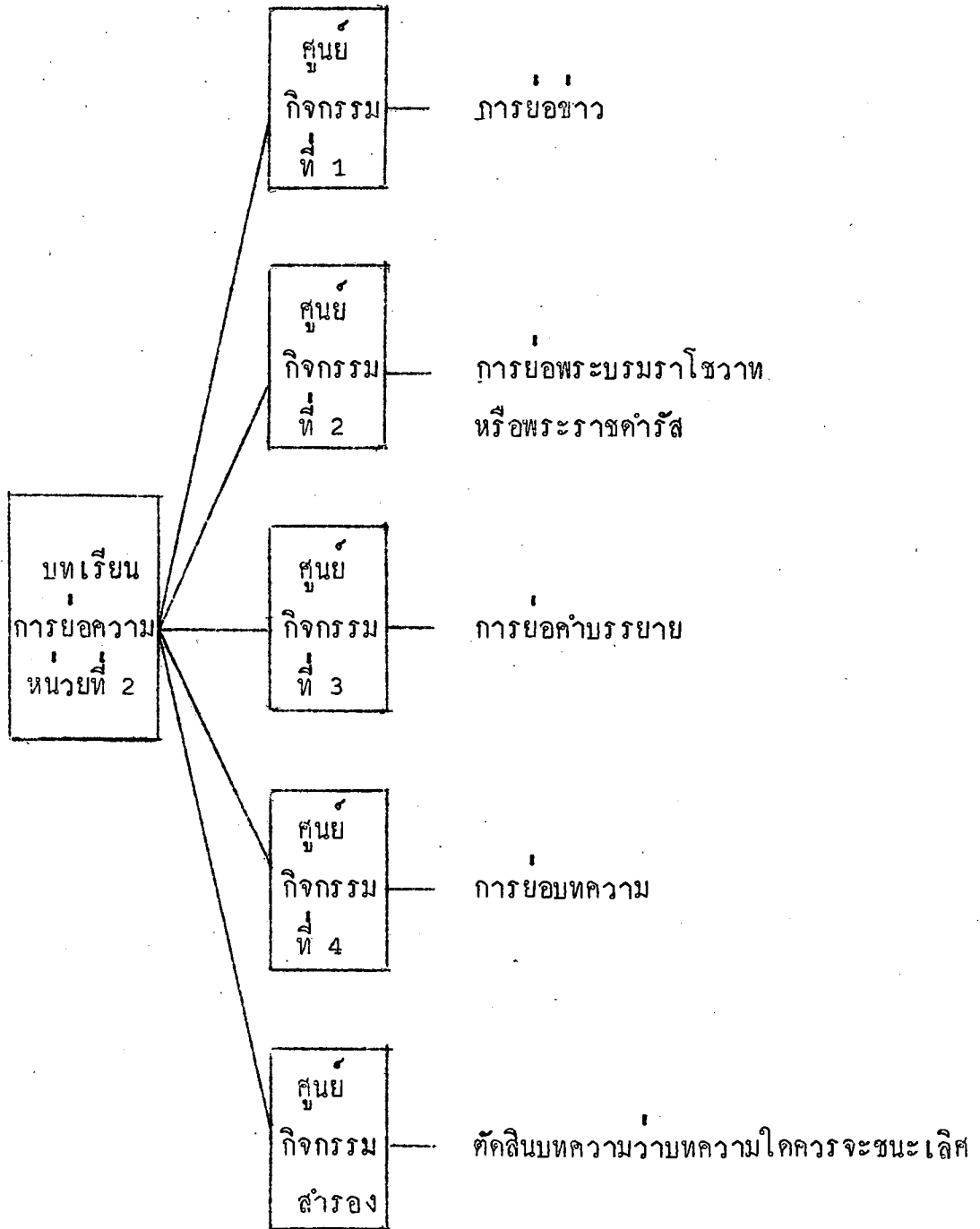
1.2 เรื่องการย่อความ หน่วยที่ 2

ในแต่ละหน่วยกำหนดเนื้อหาย่อยหน่วยละ 4 หัวข้อ แต่ละหัวข้อถือเป็นศูนย์กิจกรรมหนึ่งศูนย์และมีศูนย์สำรองสำหรับนักเรียนที่เรียนเร็ว ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 ลักษณะเนื้อหาของชุดการสอนเรื่องการย่อความหน่วยที่ 1

แผนภูมิที่ 3 ลักษณะเนื้อหาของชุดการสอนเรื่องการขอลาหน่วยที่ 2

2. เนื้อหาบทเรียนเรื่องการย่อความที่ใช้สอนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง แบ่งเป็น 2 หน่วยคือ

2.1 การย่อความหน่วยที่ 1 เกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการย่อความ

2.2 การย่อความหน่วยที่ 2 การย่อความแบบต่าง ๆ

เนื้อหานี้เหมือนกับเนื้อหาที่สร้างเป็นชุดการสอนสำหรับใช้สอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนทุกประการ ต่างกันแต่กระบวนการสอน และการใช้สื่อการสอน ซึ่งจะดูรายละเอียดกระบวนการสอนของบทเรียนนี้ได้จากบันทึกการสอนของกลุ่มควบคุม

ชุดการสอนเรื่องการย่อความ

ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือการทดลองสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนครั้งนี้ เป็นสื่อการสอนสำเร็จรูปที่รวบรวมไว้ในกล่อง (Package) ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

1. คู่มือครู
2. แผนการสอน
3. สื่อการสอน
4. บัตรคำสั่ง
5. เนื้อหาวิชา
6. กิจกรรมการเรียน
7. แบบสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ชุดการสอน

เรื่อง

การย่อความหน่วยที่ 1

คู่มือครู

วิชาการใช้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา

เรื่อง การย่อความ

วันที่.....

สถานที่

คำนำ

บทบาทของครูเป็นส่วนประกอบอันหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนบรรลุผลตามความมุ่งหวังที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควรจะศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติการของครูในการสอนเรื่องนี้จากคำชี้แจงข้างล่างนี้เพื่อทราบสิ่งที่ครูจะต้องเตรียมและทำในการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

คำชี้แจง

1. ครูจะต้องอ่านเนื้อหาที่ต้องสอนอย่างละเอียดและศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในกระบวนการของกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นอย่างดี
2. ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่มีได้จัดไว้ในชุดการสอนมี
 1. นาฬิกาจับเวลา
 2. กระดาษเปล่า
 3. เครื่องเขียน ได้แก่ ดินสอ ปากกา ชอล์ก
 4. เครื่องบันทึกเสียงแบบใช้กับเทปตลับ
 5. เบ็ก, เข็มหมุด หรือเทปติดฝาผนัง
3. ก่อนสอนครูต้องเตรียมชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำกลุ่มกิจกรรมให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการสอนที่ต้องใช้ร่วมกันในกลุ่ม
4. ก่อนสอนให้นักเรียนไม่เคยปฏิบัติหรือเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมา

ก่อน ครูจะต้องชี้แจงให้นักเรียนรูบทบาทในการใช้ชุดการสอนตลอดจนการทำงานร่วมกัน

5. ก่อนสอนครูจะต้องให้นักเรียนทำแบบสอบถามก่อนเรียนเสียก่อน
6. การสอนโดยชุดการสอนแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ
 - ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - ชั้นเข้าสู่กิจกรรม
 - ชั้นสรุปบทเรียน
7. เมื่อนักเรียนเริ่มทำกิจกรรม ครูอย่าพูดเสียงดัง ควรพูดเป็นรายกลุ่มในกรณี ที่กลุ่มนั้นไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติบางอย่าง
8. ครูต้องเฝ้าดูการทำกิจกรรมของนักเรียนเป็นรายกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้ากลุ่มใด มีปัญหาครูควรช่วยเหลือทันที
9. ถ้านักเรียนคนใดหรือกลุ่มใดทำกิจกรรมได้ช้าหรือเร็วเกินไป ครูต้องให้นักเรียนนั้นมาทำกิจกรรมสำรองที่เตรียมไว้
10. การเปลี่ยนกลุ่มจะทำได้เมื่อนักเรียนอย่างน้อย 2 กลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับจากกลุ่มที่ 1-4
11. ในการเปลี่ยนกลุ่มครูควรเตือนนักเรียนให้เก็บเอกสารและอุปกรณ์ในชุดการสอนแต่ละกลุ่มให้เรียบร้อยโดยไม่นำเอกสารใด ๆ ติดตัวไป ยกเว้นกระดาษคำตอบของนักเรียนเอง
12. เมื่อหมุนเวียนกันเรียนครบทุกศูนย์แล้ว เป็นชั้นสรุปบทเรียน ครูควรให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมขั้นนี้โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น ส่งตัวแทนของกลุ่มมารวบรวมรายงานสรุป หรือ จัดอภิปรายสรุปผล
13. เมื่อจบชั้นสรุปผลแล้ว ครูจะต้องให้นักเรียนทำแบบสอบถามเกี่ยวกับที่นักเรียนทำก่อนเรียน
14. ครูเก็บรวบรวมกระดาษคำตอบ หรือสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียนไปตรวจและบันทึกผลการเรียนของแต่ละคน

คำเตือนสำหรับครู

1. เตรียมกิจกรรมสำรองไว้ 2 ประเภท สำหรับนักเรียนที่เรียนช้าและที่เรียนเร็ว
2. ครูควรชี้แจงให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ โดยไม่ลอกหรือแอบดูคำตอบในบัตรเฉลยก่อนที่จะทำแบบฝึกปฏิบัติจับคู่ด้วยตนเอง
3. หากนักเรียนผู้ใดขาด ครูควรให้เรียนเป็นรายบุคคลโดยนำชุดการสอนมาให้ทำในเวลาว่าง

บทบาทของนักเรียน (ครูควรอ่านหรือชี้แจงก่อนให้เข้าเรียนในกลุ่ม)

1. อ่านบัตรคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งที่ละขั้นตอนตามลำดับอย่างตั้งใจจริง
2. พยายามทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการตอบคำถาม, อภิปรายหรือเขียนรายงานอย่างเต็มความสามารถของตนเอง
3. ไม่ชักชวนเพื่อนพูดสนทนานอกเรื่องที่เรียน พยายามรักษาเวลาในการเรียนให้ทันตามกำหนด
4. ก่อนเปลี่ยนกลุ่มต้องช่วยกันเก็บอุปกรณ์ไว้เป็นระเบียบเรียบร้อย
5. ต้องระมัดระวังในการใช้ชุดการสอนอย่าให้ฉีกขาดเปราะอะเปื้อนและเสียหายได้

แผนการสอน

ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนหน่วยที่ 1

วิชา การใช้ภาษาไทย เรื่อง การย่อความ (1)

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

หัวเรื่อง

1. ความหมายและประโยชน์ของการย่อความ
 2. การจับใจความสำคัญ
 3. หลักเกณฑ์ทั่วไปในการย่อความ
 4. แบบขั้นตอนย่อความ
- สำรวจ การอ่านจับใจความจากเรื่องสั้น ๆ แล้วตอบคำถาม

มโนทัศน์

1. ย่อความเป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องแล้วนำมาเรียบเรียงขึ้นใหม่ โดยไม่เปลี่ยนความหมายของเรื่องเดิม แต่ใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง
2. ย่อความมีประโยชน์ต่อการอ่านและฟังเพื่อบันทึกสาระสำคัญไว้ใช้ประโยชน์ ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิชาย่อความทั้งในวัยเรียนและในขณะเป็นผู้ใหญ่
3. การจับใจความสำคัญนั้น ผู้จับใจความสำคัญจะต้องรู้จักส่วนประกอบของเรื่อง ซึ่งโดยทั่วไปประกอบด้วยใจความสำคัญและผลความ
4. ใจความสำคัญเป็นหัวใจของเรื่อง ซึ่งผู้เขียนต้องการจะบอกแก่ผู้อ่าน ส่วนผลความเป็นข้อความรองที่มาประกอบหรือขยายใจความสำคัญ
5. การจับใจความสำคัญมีหลักว่าจะต้องอ่านครั้งแรกอย่างคร่าว ๆ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทของเรื่อง และเนื้อเรื่องโดยตั้งคำถามว่า "ใคร, ทำอะไร,

กับใคร, ที่ไหน, เมื่อไหร่, ผลเป็นอย่างไร"

6. หลักเกณฑ์ในการย่อความมีหลักโดยสรุปว่า จะต้องเป็นการเล่าเรื่องซึ่งใช้บุรุษสรรพนามที่ 3 และใช้สำนวนภาษาตลอดจนการเรียบเรียงเรื่องตามแบบของผู้ย่อเอง โดยคำนึงถึงความแจ่มชัดและลำดับความให้เข้าใจง่าย

7. ย่อความมีแบบขึ้นต้นย่อความที่จะต้องเรียนรู้ ส่วนประกอบสำคัญ ๆ ของแบบขึ้นต้นย่อความคือบอกให้รู้จักชื่อและที่มาของเรื่องที่ย่อ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถสรุปความหมายของการย่อความได้ถูกต้อง

2. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการย่อความได้ถูกต้องไม่น้อยกว่า 3 ข้อ ใน 5 ข้อ

3. เมื่อให้ข้อความที่เป็นใจความสำคัญและผลความมาให้พิจารณา นักเรียนสามารถแยกข้อความที่เป็นใจความสำคัญและข้อความที่เป็นผลความได้ถูกต้อง

4. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถบอกหลักการจับใจความสำคัญได้ถูกต้องไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ข้อ

5. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ยกมาให้อ่านได้โดยตอบคำถามได้ถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

6. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถสรุปหลักเกณฑ์ในการย่อความได้ถูกต้องไม่น้อยกว่า 4 ใน 6 ข้อ

7. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถชี้ลักษณะและบอกประโยชน์ของแบบขึ้นต้นย่อความได้ถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

8. เมื่อให้แบบขึ้นต้นย่อความมาหลาย ๆ แบบ นักเรียนสามารถเลือกใช้แบบขึ้นต้นย่อความได้เหมาะสมตามประเภทของเรื่องที่จะย่อ

9. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถนำหลักการย่อความ การจับใจความสำคัญและการใช้แบบขึ้นต้นย่อความไปใช้ในการย่อความได้ถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

การจัดกลุ่มกิจกรรม

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
		<p>ก. <u>ชั้นนำ</u></p> <p>1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่มและแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม</p> <p>2. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยการยกเอาความสำคัญของการย่อความมากล่าวเพียงสั้นๆ เพื่อเร้าความสนใจของนักเรียน</p>	<p>แถบบัตรประโยชน์สั้นๆกล่าวถึงความสำคัญของการย่อความ</p>	<p>ก. <u>ประเมินผลก่อนเรียน</u></p> <p>ให้นักเรียนทำแบบสอบถามก่อนเรียน</p>
1	<p>ความหมายและประโยชน์ของการย่อความ</p>	<p>ข. <u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</u></p> <p>1. ฟังคำบรรยายจากเครื่องบันทึกเสียง</p> <p>2. ตอบคำถาม</p> <p>3. อภิปราย</p> <p>4. อ่านเอกสารสรุปคำบรรยาย</p> <p>5. ทำแบบฝึกปฏิบัติ</p>	<p>1. ภาพวาดเปรียบเทียบผลไม่กับใจความสำคัญและผลความ</p> <p>2. คำบรรยายย่อความได้จากเครื่องบันทึกเสียงเรื่อง</p>	<p>ข. <u>ประเมินผลกิจกรรม</u></p> <p>1. นักเรียนได้ฟังคำบรรยายจากเครื่องบันทึกเสียง แล้วอภิปรายกันจนสามารถสรุปความหมายและประโยชน์ของการย่อความได้ถูกต้อง</p> <p>2. นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับความ-</p>

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
			<p>"ท่านรู้จักยกยอความและความสำคัญของมันหรือไม่"</p> <p>3. แผนกิจกรรมเสนอแนะหัวข้อในการอภิปราย</p> <p>4. เอกสารสรุปคำบรรยาย</p> <p>5. แบบฝึกปฏิบัติ</p>	<p>หมายและประโยชน์ของการยกยอความได้ตามจุดประสงค์ของบทเรียน</p>
2	<p>การจับใจความสำคัญ</p>	<p>1. นักเรียนเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การจับใจความสำคัญ" ด้วยตนเอง</p> <p>2. นักเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติ</p>	<p>1. บทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "การจับใจความสำคัญ"</p> <p>2. แบบฝึกปฏิบัติ</p>	<p>1. นักเรียนสามารถบอกค่าจำกัดความและข้อสังเกตของใจความสำคัญได้ถูกต้อง</p> <p>2. สามารถแยกข้อความที่ใหม่ได้ว่าข้อความใดเป็นใจความสำคัญและข้อความใดเป็นผลความ</p> <p>3. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญโดยตอบคำถามจากเรื่องที่ได้ถูกต้องไม่น้อยกว่า 80 เปอร์เซ็นต์</p> <p>4. นักเรียนสามารถบอกหลักการจับใจความสำคัญได้ถูกต้องไม่น้อยกว่า 3 ใน 5 ข้อ</p>

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
3	หลักเกณฑ์ทั่วไปในการขอความ	<ol style="list-style-type: none"> 1.นักเรียนดูการ์ตูนและอ่านคำสนทนาแล้วสรุปหลักเกณฑ์การขอความไว้เป็นข้อ ๆ 2.อภิปรายเพื่อช่วยกันสรุปหลักเกณฑ์การขอความให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น 3.นำหลักที่สรุปได้จากการดูการ์ตูนมาเปรียบเทียบเกี่ยวกับเอกสารคำบรรยายเนื้อหาเรื่องหลักเกณฑ์ทั่วไปในการขอความ 4.ทำแบบฝึกปฏิบัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.การ์ตูนสี 12 ช่องจบเรื่อง "เมื่ออยู่กับตึกขอความ" 2.แผนป้ายนิเทศสำหรับตีพิมพ์การ์ตูน 3.เอกสารคำบรรยายเนื้อหา เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการขอความ 4.แบบฝึกปฏิบัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.นักเรียนสามารถสรุปหลักเกณฑ์การขอความจากการดูการ์ตูนได้ไม่ต่ำกว่า 6 ข้อ 2.นักเรียนสามารถทำแบบฝึกปฏิบัติได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80
4	แบบขั้นต้นขอความ	<ol style="list-style-type: none"> 1.นักเรียนอ่านเอกสารสรุปลักษณะของแบบขั้นต้นขอความจนเข้าใจ 2.นักเรียนรับแจกแบบขั้นต้นขอความหรือขอความอันใดอันหนึ่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1.แบบขั้นต้นขอความ 5 แบบ แบบละ 1 แผ่น รวม 5 แผ่น 2.ขอความ 5 เรื่อง เรื่องละ 1 แผ่น รวม 5 แผ่น 3.เกมใบ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.นักเรียนบ่งลักษณะแบบขั้นต้นขอความ 5 แบบ ได้ถูกต้องครบถ้วน 2.นักเรียนเลือกใช้แบบขั้นต้นขอความได้ถูกต้องกับประเภทของเรื่องที่ขอความ

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
		<p>3. นักเรียนเล่นเกมใบ เกมใบ มีวิธีเล่นคือให้ หัวหน้ากลุ่มแจกบัตรแบบ ขึ้นตนขอความกับตัวขอ ความแล้วให้ทั้งสอง ฝ่ายแลกกันบัตรของ ตน เพื่อจับคู่ขอความกับ แบบขึ้นตนที่เหมาะสม กันโดยไม่มีกรพูดหรือ ออกเสียงใด ๆ ทั้งสิ้น</p>	<p>4. เอกสารสรุปลักษณะ แบบขึ้นตนขอความ 5. แบบฝึกปฏิบัติ</p>	
สำรวจ	ฝึกอ่านจับใจ ความสำคัญ	<p>1. นักเรียนอ่านเรื่องสั้นๆ ที่สนุกสนานและลอง จับใจความสำคัญของ เรื่อง</p> <p>2. นักเรียนตอบคำถาม เพียงสั้นๆจากการ อ่านเรื่องนั้น ๆ</p>	<p>1. เรื่องชวนขันชื่อ "นายอำเภอกับชาว เขา"</p> <p>2. เรื่องชวนขันชื่อ "สมุน ไพรนอกตำรา"</p>	<p>1. นักเรียนสามารถอ่าน จับใจความจากเรื่อง ได้ โดยตอบคำถาม ของเรื่องได้ถูกต้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80</p>

กลุ่มที่	เนื้อเรื่อง	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
		ค. <u>ขั้นสรุป</u> 1. ครูและนักเรียนอภิปรายสรุปเนื้อหาสำคัญ ๆ จากศูนย์กิจกรรมทั้งหมด	1. แผนภูมิสรุปขั้นตอนของการขอความ	ค. <u>ประเมินผลหลังเรียน</u> ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินผลก่อนเรียน

111.

บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย

ขอความ

บัตรคำสั่งศูนย์ที่ 1

ความหมายและประโยชน์ของขอความ

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. ฟังคำอธิบายจากเครื่องบันทึกเสียง เรื่อง "ท่านรู้จักขอความและความสำคัญของมันหรือไม่"
2. ปฏิบัติตามคำสั่งจากเครื่องบันทึกเสียง คือในการฟังรอบแรกห้ามนักเรียนจดข้อความใด ๆ ในรอบที่สองนักเรียนอาจจดหัวข้อสำคัญไว้เพียงสั้น ๆ ได้ เสร็จแล้วให้นักเรียนคุณภาพ หมายเลข 115
3. หัวหน้ากลุ่มแจกหัวข้ออภิปรายเมื่อได้ฟังเครื่องบันทึกเสียงจบลงนักเรียนอ่านคำสั่งจากหัวข้ออภิปราย (เอกสารหมายเลข 112)
4. นักเรียนอ่านบัตรเนื้อหา เรื่อง "ความหมายและประโยชน์ของขอความ" (เอกสาร หมายเลข 113)
5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหมายเลข 114 ลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ
6. นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจแบบฝึกหัด 5 ซ้อนนั้นโดยให้หัวหน้ากลุ่มไปรับแผ่นเฉลยมาบอกแก่ทุกคน ตรวจแล้วให้เขียนชื่อผู้ตรวจไว้ให้ชัดเจน แล้วคืนให้เจ้าของส่วนบัตร เฉลยหัวหน้นำไปคืนไว้ที่เดิม
7. ท่านได้ผ่านกิจกรรมทั้ง 6 ชั้นแล้ว โปรดช่วยกันเก็บเอกสารและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ในช่องให้ถูกต้องตามเดิม หามนำเอกสารใด ๆ ติดตัวไป ยกเว้นสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียนเท่านั้น

หมายเหตุ ถ้าเสร็จก่อนเวลาให้ไปทำกิจกรรมที่ศูนย์สำรองก่อน

คำอธิบายที่บันทึกลงในเครื่องบันทึกเสียง

"ทานรู้จัก ยอความ และ ความสำคัญของมันหรือไม่"

เราทุกคนที่นั่งอยู่ ณ.ที่นี่เคยยอความมาแล้วทั้งนั้น บางคนอาจจะไม่รู้สักคำว่าได้ ยอความเมื่อใด แต่ถาพานเคยอ่านหรือฟังเรื่องใด ๆ แล้วนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง ก็ถือได้วาทานได้ยอความแล้ว เพราะการยอความ คือ "การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือฟัง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยใช้ภาษาของผู้ยอเอง และจะต้องไม่เปลี่ยนเนื้อเรื่องเดิมด้วย" การที่จะสรุปใจความสำคัญได้นั้น เราจะต้องรู้จักส่วนที่เรียกว่า "ใจความสำคัญ" และ "ผลความ" เสียก่อน ถ้าจะเปรียบเรื่องนี้กับผลไม้ ใจความสำคัญก็คือ เนื้อผลไม้ ส่วนผลความก็คือเปลือกของผลไม้ เรื่องต่าง ๆ โดยทั่วไป ประกอบด้วยใจความสำคัญ และผลความเหมือนผลไม้ทั้งผล ยอมประกอบด้วยเนื้อและเปลือก ฉะนั้น การยอความก็คือ การจับใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ เปรียบได้กับการปอกผลไม้จัดลงจานเพื่อทำให้สะดวกแก่การรับประทาน เช่นกันกับยอความก็อำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่าน ที่จะเข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่องไครวดเร็วขึ้นเอง

บางคนอาจจะสงสัยว่า ทำไมเราจะต้องเรียน และฝึกการยอความ ลองนึกถึงความจำเป็นในปัจจุบันซึ่งเรายังเป็นนักเรียนอยู่จะพบว่า เราต้องจดคำบรรยายอยู่บ่อย ๆ และหากเราจะจดทุกคำพูดของครู เราย่อมจะจดไม่ทัน และเสียเวลามาก ทางที่ดีเราควรทำบันทึกย่อ ซึ่งต้องอาศัยการยอความเข้าช่วย กล่าวได้ว่าในฐานะนักเรียนยอความช่วยเราในการศึกษาวิชาต่าง ๆ ส่วนในอนาคต เมื่อทุกคนออกไปทำงาน ความรู้ที่เรียนไปนั้นนับว่ายังไม่พอเพียง เราต้องอ่านหนังสือ หรือฟังผู้บรรยาย, อภิปราย เพื่อขยายวงความรู้ของเราอยู่เสมอ เราจึงอาจสรุปประโยชน์ของยอความได้เป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ช่วยในการทำรายงาน โดยนำสิ่งที่ย่อไว้ไปอ้างอิงได้ทันที
2. ช่วยบันทึกย่อวิชาต่าง ๆ ที่กำลังเรียนอยู่
3. ช่วยความจำ เรื่องที่เราอ่านและทำความเข้าใจ จนสรุปเป็นยอความไว้ จะทำให้เราจดจำเรื่องนั้นได้ดี หรืออีกนัยหนึ่ง เมื่อจำไม่ได้ก็สามารถค้น

เรื่องย่อมาอ่านบททวนใหม่ได้

4. ช่วยประหยัดเวลาในการอ่าน ถ้าเราอ่านเรื่องย่อซึ่งมีขนาดสั้นกว่าเรื่องเดิมจะเสียเวลาน้อยกว่าอ่านเรื่องเต็ม แต่ก็ได้ใจความสำคัญอย่างเดียวกัน เป็นการช่วยย่นเวลาอ่านและทำความเข้าใจได้อย่างดี
5. ช่วยฝึกนิสัยที่ดีในการอ่านและแสวงหาความรู้ การย่อความทุกครั้งที่อ่านหรือฟังทำให้เป็นผู้มีนิสัยอันถูกต้องในการหาความรู้และช่วยให้สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ดีกว่าผู้ที่ไม่รู้จักการย่อความ

112.

บัตรหัวขออภิปราย

ภาษาไทย
ขอความ

บัตรหัวขออภิปรายศูนย์ที่ 1
ความหมายและประโยชน์ของขอความ

จงอภิปรายแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ

1. ผลความเปรียบได้กับส่วนใดของผลไม้
2. ใจความสำคัญเปรียบได้กับส่วนใดของผลไม้
3. ขอความคืออะไร ก่อนจะขอความใดท่านต้องทำอะไรได้เสียก่อน
4. ขอความมีประโยชน์ต่อชีวิตนักเรียนอย่างไร (ตอบเพียง 2 ข้อ)
5. ขอความจะมีประโยชน์ต่อชีวิตเมื่อนักเรียนจบไปทำงานแล้วหรือไม่ อย่างไร (ตอบอย่างสั้นที่สุด)

113.

บัตรเนื้อหา

ภาษาไทย

ย่อความ

บัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 1

ความหมายและประโยชน์ของย่อความ

ความหมายของย่อความ

"การย่อความคือการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือฟัง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกันโดยไม่เปลี่ยนความหมายของเรื่องเดิม"

ประโยชน์ของย่อความ

1. ช่วยในการทำรายงาน เพราะสามารถนำสิ่งที่ได้อ่านและย่อไว้ ไปใช้อ้างอิงประกอบการรายงานได้ทันที
2. ช่วยให้การบันทึกย่อวิชาต่าง ๆ ที่เรียนอยู่
3. ช่วยความจำเรื่องที่เรได้อ่านทำความเข้าใจและสรุปเป็นย่อความไว้จะทำให้เราจดจำเรื่องนั้นได้ดี หรือถ้าจำไม่ได้ก็สามารถค้นเรื่องย่อมาอ่านทบทวนใหม่ได้
4. ช่วยประหยัดเวลาในการอ่าน ถ้าเราอ่านเรื่องและย่อไว้ เมื่อจะอ่านอีกครั้งเราสามารถอ่านเรื่องย่อได้จบเร็วกว่าอ่านเรื่องเต็ม
5. ช่วยฝึกนิสัยที่ดีในการแสวงหาความรู้ การแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องทำบันทึกย่อความรู้ที่หามาได้ เพื่อจะได้นำความรู้นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในยามต้องการได้ทันที ถ้าเราทำบันทึกย่อทุกครั้งทีอ่าน หรือฟัง เราก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีนิสัยที่ดีในการแสวงหาความรู้ และมักจะทำให้เราเก่งและรอบรู้กว้างขวางในเวลาไม่นาน

114.

แบบฝึกหัด

ภาษาไทย
ย่อความ

บัตรแบบฝึกหัด ศูนย์ที่ 1
ความหมายและประโยชน์ของย่อความ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่อยู่หน้าข้อที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
เพียงคำตอบเดียวต่อหนึ่งข้อ (ทำลงในเนื้อที่ในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ)

1. ย่อความเป็นการ _____
 - ก. เรียบเรียงเรื่องขึ้นใหม่ให้คล้ายกับเรื่องเดิม
 - ข. เรียบเรียงใจความสำคัญที่สรุปได้จากเรื่องเดิม
 - ค. เรียบเรียงเรื่องราวเดิมให้เป็นลำดับยิ่งขึ้น
 - ง. เรียบเรียงเรื่องขึ้นใหม่โดยใช้เรื่องเดิมเป็นแนวเทียบ
2. เราอาจกล่าวได้ว่าย่อความคือ _____
 - ก. การลดข้อความ
 - ข. การคัดทอนถ้อยคำ
 - ค. การขยายความ
 - ง. การสรุปความ
3. ข้อใดเป็นการย่อความ
 - ก. การแต่งคำประพันธ์
 - ข. การอ่านนวนิยาย
 - ค. การสรุปข่าวจากหนังสือพิมพ์
 - ง. การเขียนข่าวและบทความ
4. ท่านคิดว่าการย่อความมีความสำคัญต่อท่านอย่างไร
 - ก. เป็นวิธีประหยัดเวลาในการเขียน
 - ข. เป็นวิชาหนึ่งที่ต้องเรียน
 - ค. เป็นการฝึกสมาธิและความจำอย่างดี
 - ง. เป็นการบันทึกสาระสำคัญไว้ใช้ประโยชน์
5. ย่อความช่วยฝึกนิสัยในการแสวงหาความรู้
อย่างไร
 - ก. ทำให้รู้จักบันทึกย่อในการอ่านและฟังจนเป็นนิสัย
 - ข. ช่วยลดนิสัยที่ไม่ดี เช่น การขาดสมาธิ
 - ค. ช่วยให้เป็นคนมีระเบียบ
 - ง. ช่วยแก้การลืมได้เป็นอย่างดี

110

บัตรเฉลย

หน่วยที่ 1

ความหมายและประโยชน์ของย่อความ

ข้อละ 1 คะแนน เต็ม 5 คะแนน

1. ข
2. ง
3. ค
4. ง
5. ก

121.

บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย

ยอความ

บัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 2
กรจจับใจความสำคัญเพื่อยอความ

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. อ่านบัตรสรุปเนื้อหากรเรียน 122
2. อ่านและเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมด้วยตนเอง
3. นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ
4. นักเรียนได้เรียนบทเรียนและทำแบบฝึกหัดแล้วให้หัวหน้าไปรับแผ่นเฉลยมาตรวจโดยนักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ แล้วเขียนชื่อผู้ตรวจกำกับไว้ให้ชัดเจนเสร็จแล้วหัวหน้านำบัตรเฉลยไปคืนไว้ที่เดิม
5. นักเรียนได้เรียนจบศูนย์ที่ 2 แล้ว ให้ไปเรียนยังศูนย์ต่อไป ก่อนไปให้ช่วยกันเก็บบทเรียนแบบโปรแกรมไว้ให้เรียบร้อยเพื่อผู้อื่นจะมาเรียนได้ทันที ห้ามนำเอกสารใด ๆ ติดตัวไป นอกจากสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียนเท่านั้น

122.

บัตรสรุปเนื้อหาการเรียน

ภาษาไทย
ย่อความ

บัตรสรุปเนื้อหา
ศูนย์ที่ 1

ความหมายของการย่อความ

การย่อความคือการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือฟัง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน โดยใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง และจะต้องไม่เปลี่ยนความหมายของเนื้อเรื่องเดิม

ประโยชน์ของย่อความ ย่อความมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยในการทำรายงาน
2. ช่วยบันทึกย่อวิชาต่าง ๆ
3. ช่วยความจำ
4. ช่วยประหยัดเวลาในการอ่าน
5. ช่วยให้มีนิสัยที่ดีในการแสวงหาความรู้

123 (หน้า 1)

บทเรียนแบบโปรแกรม
เรื่อง การจับใจความสำคัญเพื่อย่อความ

เนื้อหา	คำตอบ
<p>กรอข 1 ในการเขียนหรือพูด เรามักจะมีการนำเรื่อง ยกตัวอย่าง เล่าเรื่องแทรกเข้ามาเป็นอันมาก เหตุนี้เองทำให้เรื่องนั้น ๆ มีเนื้อหาประกอบด้วยความสำคัญ และผลความ เรื่องราวทั่วไป ย่อมประกอบขึ้นด้วยเนื้อหาที่เป็น _____ และ _____</p>	
<p>กรอข 2 ผลความมีหน้าที่ ขยายความอธิบายเรื่อง เพิ่มเติม ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ ซึ่งทำให้ผู้อ่าน เพลิดเพลิน หรือเข้าใจใจความสำคัญได้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น กล่าวคือว่า ผลความมีหน้าที่ _____</p>	<p>ใจความสำคัญ ผลความ</p>
<p>กรอข 3 ใจความสำคัญจะบอกให้เราทราบในสิ่งที่ เป็นจุดประสงค์ของผู้เขียนที่จะให้เราเข้าใจ เช่น ต้องการให้เราเข้าใจเรื่องการทำรม ใจความสำคัญก็จะเกี่ยวกับวิธีทำรมนั่นเอง เพราะฉะนั้น แก่นของเรื่องที่คุณเขียนต้องการจะแจ้งให้ผู้อ่าน ทราบจึงเรียกว่าเป็น _____ ของเรื่อง</p>	<p>ขยายความ</p>

ใจความสำคัญ

123 (หน้า 2)

เนื้อหา	คำตอบ
<p>กรอบ 4 การย่อความคือ การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้ได้ใจความสำคัญที่ต่อเนื่องกันดี โดยใช้สำนวนโวหารของผู้ย่อเอง การย่อความเป็นการ _____</p>	
<p>กรอบ 5 ก่อนที่จะย่อความ เราต้องอ่านเพื่อพิจารณาแยกใจความสำคัญออกจากพลความ แล้วสรุปเอาเรื่องราวเฉพาะที่เป็นใจความสำคัญของเรื่องเท่านั้น สิ่งที่เราต้องการในการอ่านเพื่อย่อความคือ _____</p>	สรุปใจความสำคัญ
<p>กรอบ 6 แนวทางที่จะจับใจความสำคัญของเรื่องก็คือ ต้องตั้งคำถามในการอ่านทุกครั้งว่า เรื่องนี้กล่าวถึงอะไร ผู้เขียนต้องการบอกอะไรแก่เรา ถ้าจับเค้าเรื่องโดยตั้งคำถาม 2 ข้อข้างบนนี้ได้ ใจความสำคัญก็จะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคำตอบ 2 ข้อนี้ อย่างแน่นอน ดังนั้นปัญหา 2 ข้อที่ควรถามในการอ่านจับใจความสำคัญคือ 1 _____ 2 _____</p>	ใจความสำคัญ

1. เรื่องนี้กล่าวถึงอะไร
2. ผู้เขียนต้องการบอกอะไรแก่ผู้อ่าน

123 (หน้า 3)

เนื้อหา	คำตอบ
<p>กรอบ 7 ถ้าเรื่องที่เราขอมิปรากฏชื่อ เราจะต้องตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสม การตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสมนั้นเราต้องตั้งตามใจความสำคัญของเรื่องโดยถามคำถาม 2 ข้อในรอบที่ 6 แลวนำมาคิดตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับใจความสำคัญ</p> <p>การตั้งชื่อเรื่องขอมิปรากฏชื่อนั้นเราควรตั้งโดยยึดถือเอา _____ เป็นหลัก</p>	
<p>กรอบ 8 ตามปรกติเรื่องราวที่เขียนขึ้นโดยทั่วไปจะแบ่งเป็นย่อหน้าอาจมีตั้งแต่ 1 ย่อหน้าขึ้นไปแล้วแต่ความยาวของเรื่อง เรื่องที่เราจะนำมาขอมิโดยทั่วไปจะแบ่งเป็น _____</p>	ใจความสำคัญของเรื่อง
<p>กรอบ 9 การขอมิความตองอ่านพิจารณาเรื่องเป็นส่วนรวมก่อน โดยตั้งคำถามดังที่ไค้เรียนไปแล้วว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร 2. ผู้เขียนตองการจะบอกอะไรแกผู้อ่าน <p>เมื่อรู้แล้วว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ผู้เขียนจะบอกอะไร แล้วจึงคองอ่านละเอียดในแต่ละย่อหน้าที่หลัง การอ่านเพื่อจับใจความตองอ่านคร่าว ๆ แล้วจึงอ่านอย่างละเอียดในแต่ละ _____</p> <p>อีกครั้ง</p>	ย่อหน้า

ย่อหน้า

เนื้อหา	คำตอบ
<p>กรอบ 10 ในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญเพียง หนึ่งประเด็นเท่านั้น ดังนั้นถ้าเรื่องที่เราจะย่อมี สามย่อหน้า ควรจะมีใจความสำคัญ _____ ประเด็น</p>	
<p>กรอบ 11 นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการจับใจความสำคัญมา แล้ว ลองจับใจความสำคัญของข้อความต่อไปนี้ (ถ้าท่านนึกไม่ออกว่าจะทำอย่างไรจึงจะจับใจ ความสำคัญได้ให้กลับไปอ่านบทเรียนนี้ในกรอบ ต้น ๆ ใหม่ได้)</p> <p>"ช้างเป็นสัตว์สำคัญสำหรับคนไทยหลายประการ สำคัญในทางเศรษฐกิจ เช่น เป็นแรงงานใน อุตสาหกรรมป่าไม้ สำคัญในทางประวัติศาสตร์ เหตุการณ์สำคัญของไทยมักเกี่ยวพันกับช้าง เช่น พระรามคว่ำแหงชนช้างกับ เจ้าเมืองทอติในสมัย สุโขทัย"</p> <p><u>ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข้อความข้างบนนี้</u></p> <p>ก. ช้างเป็นสัตว์สำคัญสำหรับคนไทยทั้งทาง ด้านประวัติศาสตร์ และเศรษฐกิจ</p> <p>ข. ช้างเป็นแรงงานในอุตสาหกรรมป่าไม้ ของไทยมาเป็นเวลาอันยาวนาน</p>	สาม

124.

แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด ศูนย์ที่ 2

การจับใจความสำคัญ

ภาษาไทย
ย่อความ

คำสั่ง ให้นักเรียน เขียนเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าข้อที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ซึ่งมีเพียงคำตอบเดียว

1. เรื่องราวโดยทั่วไปจะประกอบด้วย _____
 - ก. อารมณ์บทและอุทาหรณ์
 - ข. ใจความสำคัญและพลความ
 - ค. ประโยคเด่นและประโยครอง
 - ง. พลความและส่วนขยาย
2. ข้อใดเป็นลักษณะของใจความสำคัญ
 - ก. มักปรากฏอยู่ต้นเรื่อง
 - ข. เป็นส่วนขยายเรื่องให้ชัดเจน
 - ค. เป็นข้อความที่บอกรายละเอียด
 - ง. เป็นแก่นของเรื่องและผู้เขียนต้องการจะบอกแก่ผู้อ่าน
3. ย่อหน้าเป็นส่วนประกอบของเรื่อง ในหนึ่งย่อหน้าจะมี _____
 - ก. ใจความสำคัญประมาณ 1 ถึง 3 ประเด็น
 - ข. ใจความสำคัญเพียง 1 ประเด็น
 - ค. ใจความสำคัญ 2 ประเด็นและประโยคประกอบ
 - ง. ใจความสำคัญไม่ต่ำกว่า 1 ประเด็น
- จงอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 4-7

"..ถ้าภาษาไม่ถูกต้อง สิ่งที่เราพูดไม่ตรงกับความหมายที่จะพูด เมื่อเป็นเช่นนั้นสิ่งที่ควรจะทำก็เป็นอันไม่ได้ทำ ศิลธรรมและศิลปะย่อมจะเสื่อมทรามลง ความยุติธรรมเสื่อม ประชากรจะวุ่นวายอย่างไม่สามารถจะช่วยเหลือใครได้ ด้วยเหตุฉะฉินนี้ ภาษาจึงสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด"
4. เรื่องนี้กล่าวถึงอะไร เป็นสำคัญ
 - ก. การพูดไม่ตรงกับความหมาย
 - ข. วิธีใช้ภาษาให้ถูกต้อง
 - ค. โทษของการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง
 - ง. การระมัดระวังในการใช้ภาษาไทย
5. ผู้กล่าวข้อความนี้มีจุดมุ่งหมายจะบอกให้ผู้อ่านเป็นอย่างไร
 - ก. ให้เห็นความสำคัญของภาษา
 - ข. ให้ผู้อ่านทำความเข้าใจดีต่อกัน
 - ค. ให้เห็นความบกพร่องในการเขียนนิค
 - ง. ให้ช่วยสร้างสังคมให้เกิดความยุติธรรม

124. (หน้า 2)

6. ข้อใดเป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องใดที่ดีที่สุด
- เมื่อคนพูดไม่ตรงกับความจริง ย่อมแสดงถึงความเลื่อมของสังคม
 - การสื่อสารต้องอาศัยภาษาที่คนเข้าใจกว้างขวางเท่านั้น
 - ในสังคมภาษาย่อมมีความสำคัญเหนือสิ่งใด
 - ภาษาเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน เพราะเกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก
7. เรื่องนี้ควรตั้งชื่อให้สอดคล้องกับใจความสำคัญของเรื่องว่า _____
- ความสำคัญของภาษา
 - ความเลื่อมของสังคม
 - ความซับซ้อนของภาษา
 - ประโยชน์ของภาษา
8. ข้อความหนึ่งกล่าวว่า "คนเป็นสัตว์ประเสริฐ เพราะรู้จักคิด" ถ้ามองข้อความใดเป็นใจความสำคัญที่ผู้กล่าวต้องการบอกแก่ผู้ฟัง
- คนชอบคิดมากกว่าสัตว์
 - คนเป็นสัตว์
 - คนไม่ใช่สัตว์
 - คนเป็นสัตว์ประเสริฐ

120.

บัตรเฉลย

ศูนย์ที่ 2

การจับใจความสำคัญ

ข้อละ 1 คะแนน เต็ม 8 คะแนน

1. ข
2. ง
3. ข
4. ค
5. ก
6. ค
7. ก
8. ง

131.

บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย
ขอความ

บัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 3
หลักเกณฑ์ทั่วไปในการขอความ

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. อ่านบัตรสรุปเนื้อหาก่อนเรียน 132
2. นักเรียนดูภาพและอ่านบทสนทนาจากการ์ตูน 12 ช่องจบ เรื่อง "เมื่อ คู่กับตึก ขอความ"
3. นักเรียนสรุปหลักเกณฑ์การขอความจากการอ่านการ์ตูนดังกล่าวโดยเขียนเป็นข้อ ๆ ลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียน
4. เมื่อนักเรียนทำตามข้อ 2 เสร็จแล้ว ให้ตรวจดูว่านักเรียนสรุปกฎเกณฑ์การขอความมาได้ถูกต้องหรือไม่กับ เอกสารเนื้อหา หมายเลข 133
5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ แล้วหัวหน้าไปรับแผ่นเฉลยมาบอกตรวจ นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ แล้วเขียนชื่อผู้ตรวจไว้ให้ชัดเจน ก่อนคืนเจ้าของ หัวหน้าโปรดนำแผ่นเฉลยไปคืนที่เดิม
6. นักเรียนเรียนจบศูนย์ที่ 3 นี้แล้วให้เตรียมไปเรียนศูนย์อื่น ก่อนไปโปรดช่วยกันเก็บเอกสารไว้ในสภาพเดิม ห้ามนำเอกสารใด ๆ ติดตัวไป นอกจากสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียน

132.

บัตรสรุปเนื้อหา

ภาษาไทย
ย่อความ

บัตรสรุปเนื้อหา ศูนย์ที่ 1 และ 2

- ศูนย์ที่ 1 การย่อความ คือการสรุปใจความสำคัญของเรื่องเดิมโดยใช้
สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง
การย่อความมีประโยชน์ในการทำรายงาน การบันทึกย่อวิชาต่าง ๆ และ
การปลูกฝังนิสัยที่ดีในการแสวงหาความรู้ ทั้งยังช่วยความจำได้ควย
- ศูนย์ที่ 2 เรื่องทั่วไปจะเขียนแบ่งเป็นย่อหน้า แต่ละย่อหน้าประกอบด้วย ใจความสำคัญ
และผลความ
ใจความสำคัญ เป็นเรื่องที่ผู้เขียนต้องการจะบอกให้ผู้อ่านรู้เป็นสำคัญ เรา
จะจับใจความสำคัญใดต่อเมื่อเรารู้ว่าผู้เขียนต้องการแจ้งอะไรแก่เราซึ่ง
เราจะต้องอ่านให้ตลอดจนจบรอบแรก แล้วอ่านละเอียดคั้นแต่ละย่อหน้าอีก
ครั้ง โดยตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน ผลเป็นอย่างไร

บทสนทนาจากการ์ตูน 12 ของจุม

เรื่อง "เมื่ออยู่กับติ๊กขอลความ"

ของ 1 รูปคู่กับติ๊กพร้อมหัวเรื่อง "เมื่ออยู่กับติ๊กขอลความ"

ของ 2 ตู : การขอลความนี้เขามีแบบขั้นตอนขอลความใช่ไหม? ตูจะขอขาว เขามีแบบขั้นตอนว่าอย่างไรนะติ๊ก

ติ๊ก : ต้องบอกชื่อและที่มาของเรื่อง เช่น ขอขาวเรื่องน้ำท่วม จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 5 มกราคม 2521 หน้า 1 อย่างนี้ไงละ

ของ 3 ติ๊ก : เอะ! ตูขอเลยรึนั่น ติ๊กไม่เห็นตูอ่านเสียก่อนเลย ครูบอกว่าต้องอ่านจนจับใจความใดก่อนถึงค่อยขอลมีขอ

ตู : อ่านไปขอลขอลไปขอลเสร็จเร็วดีนะติ๊ก แต่ทำอย่างนู้น ขอลความของตูคงไม่ดีเหมือนของติ๊กหรอก

ของ 4 ติ๊ก : ติ๊กเห็นว่ากรอ่านเพื่อจับใจความก่อนขอลนั้นสำคัญมาก เพราะเราจะเล่าเรื่องได้ก็ต่อเมื่อเราเข้าใจเรื่องนั้นดีเสียก่อนจริงไหม

ตู : แหม ! งั้นก็ต้องอ่านสัก 2-3 เทียวก่อนขอลจึงจะดีใช่ไหมครับ

ของ 5 ตู : ขาว บอกว่าน้ำท่วมเพราะป่าถูกตัดมาก ตูขอเอามาแต่ผล คือ น้ำท่วมโดยไม่บอกเหตุได้ไหมติ๊ก

ติ๊ก : ไม่ได้สิจะตู ขอลความต้องจับความมาทั้งเหตุและผล

- ของ 6 ตึก : ครูใหม่ว่า อ่า...บุรุษสรรพนามที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 นะ มันคืออย่างไร
ตึกซักลับสนแล้ว
- ตึก : ออ... บุรุษที่ 1 ก็เช่น ฉัน, เรา
บุรุษที่ 2 ก็อย่างเช่น เธอ หรือท่าน
ส่วนบุรุษที่ 3 คือคนที่เรากล่าวถึงเช่น เขาหรือหลอน
- ของ 7 ตึก : เอ! ทำไมการย่อความเขาถึงไม่ให้ใช้บุรุษสรรพนามที่ 1 และ
ที่ 2 ละ
- ตึก : ที่ไม่ให้ใช้ก็เพราะย่อความเป็นเรื่องเล่า ต้องใช้บุรุษที่ 3 เสมอ
- ของ 8 ตึก : ย่อความของคุณเป็นไง
- ตึก : อ้อ...! ไม่เลว เสียอย่างเคียวตุลอกเขามาหลายตอน ทางที่ดีต้อง
เรียบเรียงใหม่ควยสำนวนภาษาของตัวเอง
- ของ 9 ตึก : เรื่องที่ตึกย่อ เค็มมันไม่มีชื่อเรื่อง แต่ตึกอ่านดูแล้วมันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตึกก็เลยตั้งชื่อตามเนื้อเรื่องนั้น
ตึกว่าดีไหมจะ
- ตึก : ตึกทำถูกแล้ว เพราะการย่อความต้องบอกชื่อเรื่องทุกครั้ง
- ของ 10 ตึก : เป็นไง ย่อความของตึก คุณอ่านแล้วช่วยวิจารณ์ควย
- ตึก : แจ๋วจริง ๆ อ่านแล้วได้ใจความสำคัญครบถ้วนเรียบเรียงเรื่องต่อเนื่อง
กันดี แหม ! ตึกทำได้ยังไงไรนะ

ของ 11 ตึก : ตึกยึกหลักว่า การเขียนย่อความไม่จำเป็นต้องย่อหน้าหลาย ๆ ครั้ง
เหมือนเรื่องเดิม แต่ต้องให้เรื่องต่อเนื่องกันคืออย่างที่ครูย่าโง่งละตุ
ตุ : ตุจำที่ครูบอกได้ แต่มันทำยากคงต้องใช้เวลาฝึกบ่อย ๆ นะ ไซ้ใหม่ตึก

ของ 12 ตึก : ต้องฝึกพอสมควรทีเดียว แต่ย่อความจะให้ประโยชน์ในการเรียนและ
หาความรู้อย่างมาก ตึกขอให้ตุประสบความสำเร็จในการย่อความนะ
ตุ : ขอบใจจะตึก ก็ย่อความมีประโยชน์ต่อชีวิตเรานี้ ตุจะฝึกย่อให้ช้านาน
เท่าตึกเขี้ยว สวัสดีนะ แล้วพบกันใหม่

บัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 3
หลักเกณฑ์ทั่วไปในการย่อความ

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการย่อความ

1. มีแบบขึ้นต้นย่อความตามประเภทของเรื่องที่จะย่อ (ซึ่งจะกล่าวละเอียดใน ศูนย์ที่ 4)
2. การจับใจความจะต้องจับใจความสำคัญมาทั้งเหตุและผล และต้องรักษาความหมายของเรื่องเดิมไว้
3. ก่อนลงมือย่อต้องอ่านเรื่องนั้นให้เข้าใจแจ่มแจ้ง จนสามารถจับใจความสำคัญได้เสียก่อน
4. การย่อความเป็นการเล่าเรื่องจึงไม่ใช่บทสรุปสรุพนามที่ 1 และ ที่ 2 ถ้าจำเป็นต้องออกนามผู้เกี่ยวข้อง ก็ให้บ่งชี้ชื่อออกมาตรง ๆ
5. ต้องเปลี่ยนสำนวนโวหารเป็นของผู้ย่อเอง การเขียนไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับเหตุการณ์เหมือนเรื่องเดิมหรือย่อหน้าอย่างเดิม ข้อสำคัญต้องเก็บใจความสำคัญมาเรียบเรียงให้ต่อเนื่องกันคืออ่านเข้าใจง่ายและจะต้องไม่เปลี่ยนความหมายของเรื่องเดิม
6. ใจความสำคัญ หรือเรื่องที่ย่อแล้วต้องมีชื่อเรื่องเสมอ ถ้าแต่เดิมไม่มีชื่อเรื่องปรากฏอยู่ผู้ย่อต้องตั้งชื่อเรื่องขึ้นเองให้เหมาะสมสอดคล้องกับใจความสำคัญ

134.

แบบฝึกหัด

แบบฝึกหัด ศูนย์ที่ 3

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการย่อความ

ภาษาไทย

ย่อความ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับอักษรหน้าข้อที่เห็นว่า เป็นคำตอบที่ถูกที่สุด ในแต่ละข้อให้ตอบได้เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

1. ข้อใดเป็นวิธีอ่านที่ถูกต้องในการย่อความ
 - ก. อ่านเฉพาะย่อหน้าสุดท้าย
 - ข. อ่านไปค้วยย่อไปควยเลย
 - ค. อ่านเรื่องนั้นให้เข้าใจก่อนลงมือย่อ
 - ง. อ่านเฉพาะหัวข้อใหญ่ๆ ก่อนย่อ
2. การย่อเรื่องที่สั้นย่อมเป็นขั้นตอนที่
 - ก. เกิดหลังจากเลือกเรื่องที่ย่อได้แล้ว
 - ข. เกิดหลังจากอ่านเรื่องจบลงคร่าวๆ
 - ค. เกิดหลังจากได้แปลความแล้ว
 - ง. เกิดหลังจากสรุปใจความสำคัญได้แล้ว
3. หลักการย่อความโดยทั่วไปถือว่า
 - ก. เป็นการเล่าเรื่องของบุรุษที่ 3
 - ข. เป็นการเล่าเรื่องของบุรุษที่ 2
 - ค. เป็นการเล่าเรื่องของบุรุษที่ 1
 - ง. เป็นการเล่าเรื่องของตนเอง
4. ข้อควรทำในการเรียบเรียงย่อความคือ
 - ก. เรียงลำดับเรื่องตามแบบเรื่องเดิมเสมอ
 - ข. เรียงให้กลับกันกับเรื่องเดิม
 - ค. เรียงลำดับตามความพอใจของผู้ย่อ
 - ง. เรียงให้สัมพันธ์ต่อเนื้อเรื่อง
5. การย่อความจะใช้สำนวนภาษาอย่างไร
 - ก. ใช้สำนวนภาษาเดิมให้มากที่สุด
 - ข. ใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง
 - ค. ใช้สำนวนภาษาที่ทันสมัยที่สุด
 - ง. ใช้ภาษาตามสมัยของเรื่องที่ย่อ
6. เรื่องที่ย่อแล้วต้องมีลักษณะอย่างไร
 - ก. ความหมายของเรื่องไม่ผิดจากเดิม
 - ข. ความหมายและเรื่องเปลี่ยนไป
 - ค. ความหมายและเรื่องไม่ต่อเนื่องกัน
 - ง. ความหมายเปลี่ยนไปแต่เรื่องคงเดิม

134. (หน้า 2)

7. ถ้าเรื่องที่ย่อไม่มีชื่อ ผู้ย่อจะต้องทำอย่างไร
- ตั้งขึ้นตามใจผู้ย่อ
 - จับประเด็นสำคัญมาตั้งชื่อเรื่องเอง
 - ให้ครูตั้งชื่อเรื่องให้
 - ไม่ต้องบอกชื่อเรื่อง
8. ท่านต้องมีความสามารถด้านใดเป็นอันดับแรกในการที่จะย่อความได้
- อ่านและฟัง
 - รู้หลักการย่อความ
 - รู้จักแบบขึ้นต้นย่อความ
 - รู้วิธีเรียบเรียง
9. การเรียบเรียง และเขียนย่อความควรทำอย่างไร
- ไม่ต้องย่อหน้าตามข้อความเดิม
 - ต้องย่อหน้าตามข้อความเดิม
 - ต้องแยกเรื่องออกเป็นข้อ ๆ
 - ต้องแบ่งเรื่องเป็นหัวข้อใหญ่และย่อย

130.

บัตรเฉลย

ศูนย์ที่ 3
หลักการขอความ

ข้อ 1 คะแนน เต็ม 9 คะแนน

1. ค
2. ง
3. ก
4. ง
5. ข
6. ก
7. ข
8. ก
9. ก

141.

บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย
ย่อความบัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 4
แบบขึ้นต้นย่อความ

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. นักเรียนอ่านบัตรสรุปเนื้อหาก่อนเรียน 142
2. อ่านเอกสารเนื้อหา หมายเลข 143 เรื่อง "ลักษณะแบบขึ้นต้นย่อความ"
3. หัวหน้าแจกบัตรกิจกรรม หมายเลข 144.1 หรือ 144.2 ให้ทุกคน คนละ 1 แผ่น ถ้าเหลือใหญ่ที่สนใจรับบัตรกิจกรรม 144.1 ไว้คนเดียว 2 แผ่น
4. นักเรียนทุกคนอ่านบัตรคำสั่ง เกมใบ 144 แล้วเล่นเกมตามนั้น
5. ทำแบบฝึกหัดลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ
6. หัวหน้ารับแผ่นเฉลยมาบอกตรวจ โดยนักเรียนเปลี่ยนกันตรวจกับเพื่อน เสร็จแล้วเขียนชื่อผู้ตรวจไว้ให้ชัดเจน หัวหน้าโปรดนำแผ่นเฉลยไปคืนที่เดิม
7. ท่านทำตามขั้นทั้ง 6 นี้แล้วก็เป็นอันจบการเรียนศูนย์นี้ ก่อนไปเรียนศูนย์อื่น โปรดช่วยกันเก็บ เอกสารต่าง ๆ ไว้ให้เรียบร้อย ห้ามนำเอกสารใด ๆ ติดตัวไป นอกจากสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียน

142.

บัตรสรุปเนื้อหา

ภาษาไทย
ย่อความบัตรสรุปเนื้อหาก่อนเรียน
หน่วยที่ 1, 2 และ 3

- หน่วยที่ 1 การย่อความ คือ การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การย่อความมีประโยชน์ในการเรียน เช่นช่วยในการทำรายงาน ช่วยการบันทึกย่อ ช่วยความจำ และช่วยให้มีนิสัยที่ดีในการหาความรู้
- หน่วยที่ 2 เรื่องราวทั่วไปจะเขียนเป็นย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญเพียงหนึ่งประเด็น และพลความ พลความเป็นส่วนขยาย ส่วนใจความสำคัญเป็นแกนของเรื่อง ที่ผู้เขียนต้องการจะบอกแก่ผู้อ่าน การอ่านจับใจความสำคัญ จึงต้องรู้ว่า ผู้เขียนต้องการแจ้งอะไร และเรื่องราวสำคัญ ๆ นั้นเกี่ยวกับใคร ทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ ผลเป็นอย่างไร
- หน่วยที่ 3 หลักเกณฑ์ในการย่อความ สรุปได้ว่า
1. ต้องใช้แบบขั้นตนย่อความให้ถูกประเภทของเรื่องที่จะย่อ
 2. จับใจความสำคัญของเรื่องมาทั้งส่วนที่เป็นเหตุ และ ผล โดยไม่เปลี่ยนเรื่องเดิม
 3. อ่านให้เข้าใจก่อนย่อ
 4. ไม่ใช้บุรุษสรรพนามที่ 1 และ 2 ให้ใช้บุรุษที่ 3
 5. ถ้าเรื่องนั้นไม่มีชื่อมาก่อนต้องตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสม
 6. การเรียบเรียงให้ใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเอง ไม่จำเป็นต้องย่อหน้าตามแบบเรื่องเดิม แต่ต้องให้เรื่องต่อเนื่องอ่านเข้าใจง่าย

143.

บัตรเนื้อหา

ภาษาไทย
ย่อความบัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 4
แบบขึ้นต้นย่อความทำไมต้องมีแบบขึ้นต้นย่อความ

การย่อความนั้นมีแบบขึ้นต้นที่ผู้อ่านจะต้องศึกษาและใช้ให้ถูกต้องตามประเภทของเรื่องที่ย่อ เพราะแบบขึ้นต้นย่อความนี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านทราบที่มาของเรื่อง สามารถอ้างอิงเรื่องเดิมได้ การย่อความไม่ใช่การเขียนเรื่องขึ้นเองจึงต้องบอกที่มาของเรื่องให้ผู้อ่านไว้ในคำขึ้นต้นย่อความอย่างชัดเจน

สิ่งที่ควรบอกในคำขึ้นต้นย่อความ

1. เรื่อง บอกให้ชัดว่าเป็นเรื่องชนิดใด เช่น สุนทรพจน์ โอวาท จดหมาย ฯลฯ
2. ผู้เขียน ให้ออกชื่อผู้เขียน
3. เกี่ยวข้องกับบุคคลใด บอกใคร สิ่งใคร เช่น เป็นจดหมาย ก็บอกว่า ถึงใคร
4. เมื่อไหร่ บอกวันเดือน ปี (หรือเขียนลงหนังสือ อะไร ฉบับใด หน้าใด)
5. ใจความ เมื่อหมดแบบขึ้นต้นแล้ว ให้เขียนว่า ความว่า แล้วจากนั้นก็เขียนย่อเรื่อง

ตัวอย่างแบบขึ้นต้นย่อความ

1. พระราชดำรัส, สุนทรพจน์ หรือโอวาท
ย่อ.....ของ.....กล่าวแก่.....เรื่อง.....ณที่.....เมื่อ.....
ความว่า
เช่น ย่อพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่
เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2521 ความว่า

143. (หน้า 2)

2. นิทาน หรือบทความจากหนังสือ

ขอ.....เรื่อง.....ของ.....จาก.....หน้า.....ความว่า.....

เช่น ยอมบทความ เรื่อง ไทยเราที่จะก้าวทันเขา ของสมเด็จพระมหาวีรวงศ์
จาก วารสารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หน้า 1 ความว่า

3. ข่าว หรือประกาศแจ้งความ จากหนังสือพิมพ์

ขอ.....เรื่อง.....จาก.....ฉบับวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
หน้า.....ความว่า

เช่น ขอ ข่าว เรื่อง อหิวาตกโรคระบาด จากหนังสือพิมพ์เคลนิวิสต์
ฉบับวันที่ 23 กันยายน 2520 หน้า 1 ความว่า

4. จดหมาย

ขอ.....ของ.....ถึง.....เรื่อง.....ลงวันที่.....ความว่า

เช่น ขอจดหมาย ของนายนิพนธ์ ทักษะสุวรรณ ถึงครูประจำชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องขอทราบผลการ
เรียนของเด็กชาย นิพนธ์ ทักษะสุวรรณ ลงวันที่ 19 มกราคม 2521
ความว่า

5. คำบรรยาย หรือปาฐกถา

ขอ.....ของ.....บรรยายแก่.....เรื่อง.....ณ.....เมื่อ.....ความว่า

เช่น ขอ คำบรรยาย ของ อาจารย์ เป็ลื่อง ณ นคร บรรยายแก่ นักศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ เรื่องการเขียนนวนิยาย ณ ห้องประชุม 1 วันที่ 17
ธันวาคม 2520

144.

บัตรคำสั่งเกมใบ

ภาษาไทย

ยอความ

บัตรคำสั่งเกมใบศูนย์ที่ 4

1. ในระหว่างการเล่นเกมใบ ห้ามทุกคนพูด หรือทำเสียงใด ๆ
2. ให้ทุกคนแลกกันบัตรกิจกรรมที่ตนได้รับแจก เพื่อจับคู่กันให้ได้ว่ายอความ (144.2) แขนใด เขาคูกับแบบขึ้นตนยอความ (144.1)
3. คู่ใดจับคู่กันได้ถูกต้องก่อนให้เป็นผู้ที่ช่วยกันพูดอธิบายว่าบัตรกิจกรรมคู่นั้นเป็น ยอความประเภทใด เช่น เป็น ชาว ประกาศ ฯลฯ ซึ่งจะต้องใช้แบบขึ้นตน ที่บอกอะไรบ้าง ให้อธิบายจนครบทุกคู่

144.1

บัตรกิจกรรม

แบบขั้นต้นขอความ

ย่อข่าวเรื่อง คนญวนลาวกำลังจะออกตายนับล้าน จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับ
วันที่ 24 ธันวาคม 2520 หน้า 2

144.2

บัตรกิจกรรม

ขอความ

วุฒิสมาชิกเอ็ดวาร์ด เอ็ม เคนเนดี กล่าวเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ 22 ธันวาคม
2520 ว่าขณะนี้คนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กำลังประสบปัญหาความอดอยาก เขาได้เรียก
ร้องไห้ขออเมริกาช่วยเหลือด้านอาหารและรับผู้อพยพลี้ภัยจากอินโดจีนเพิ่มขึ้น และควรจะมี
การค้ากับเวียดนามเพื่อเปิดทางให้เครื่องอุปโภคบริโภคจากอเมริกาได้ไปถึงเวียดนาม
ประธานาธิบดี คาร์เตอร์ ใต้ถล่มที่เมืองเพนส์ รัฐจอร์เจียว่า จะรับคนอินโดจีน ประมาณ
7000 คน เข้าไปอาศัยในสหรัฐ ซึ่งจะให้มีผู้ลี้ภัยอินโดจีนในสหรัฐเพิ่มขึ้นเป็น
165,000 คน

144.1

บัตรกิจกรรม

แบบขึ้นต้นย่อความ

ย่อ พระราชดำรัส ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระราชทานแก่ผู้ไปรวม
งาน สัปดาห์นิคมไทย ณ อาคารสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 22
ธันวาคม 2520.

144.2

บัตรกิจกรรม

ย่อความ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีพระราชดำรัสตอบตามคำกราบบังคมทูล
ขอพระราชทาน ความว่า

การส่งเสริมการผลิต จำหน่าย และการใช้สินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศ ตลอดจน
การส่งเสริมให้ผู้ผลิตปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต การใช้แรงงาน วัตถุดิบ ที่มีในประเทศ
ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีงานทำ มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี การสร้างความนิคมไทยให้แก่
ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนไทย นับเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน เพราะจะช่วยแก้ปัญหา
ของประเทศได้มาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

144.1

บัตรกิจกรรม

แบบขึ้นต้นย่อความ

ย่อคำบรรยาย ของ พลโท เฉลิมชัย จารุวัตร บรรยายแก่ผู้เข้าร่วมการ
สัมมนาว่า ความสำเร็จของเที่ยว เรื่อง ปัจจัยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศที่กำลัง
พัฒนา ณ. กรุงเบอร์ลิน สวิตเซอร์แลนด์ เมื่อ เดือนตุลาคม 2511

144.2

บัตรกิจกรรม

ย่อความ

ทุกประเทศสามารถจะมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะทำให้ได้รับผลดี
ทั้งด้านเศรษฐกิจและการต่างประเทศ ในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น ยังไม่คุ้นเคยกับการ
สำรวจตลาดการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะต้องได้รับการสนับสนุน สำหรับประ-
เทศไทยมีข้อได้เปรียบเกี่ยวกับประวัติความเป็นไทยของไทย และมีสิ่งดึงดูดความสนใจทั้ง
วัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี และธรรมชาติ แต่ก็ยังมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาคือทั้งรัฐบาลและ
ประชาชน ยังไม่สนใจเรื่องการท่องเที่ยวดีพอ ได้มีการก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อปี 2502 มีหน้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งภายในและนอก
ประเทศ ซึ่งได้ผลสำเร็จดีพอควร ทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นประมาณ 5 เท่าของเมื่อ
10 ปีก่อน และรายได้จากการท่องเที่ยวก็เพิ่มขึ้นถึง 10 เท่า

144.1

บัตรกิจกรรม

แบบขึ้นต้นย่อความ

ย่อ บทความ เรื่อง นโยบายรัฐบาล ของ "ชะลอม" จาก หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 7 ธันวาคม 2520 หน้า 4

144.2

บัตรกิจกรรม

ย่อความ

รัฐบาลควรสนับสนุนนโยบายการวางแผนครอบครัวอย่างจริงจัง เพราะประเทศไทยประสบปัญหาการเพิ่มของประชากรไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทางวัตถุปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ทำให้คนจำนวนมากไม่มีที่อยู่และที่ทำกิน ขาดอาหารและมีโรคภัยไข้เจ็บ รัฐบาลจึงควรเน้นหนักและส่งเสริมนโยบายการวางแผนครอบครัวอย่างจริงจัง และจะต้องฟันฝ่าปัญหาด้านทัศนคติของชาวบ้านโดยการรณรงค์เผยแพร่และขยายงานด้านนี้ให้ทั่วถึง โดยให้ความรู้ที่ถูกต้องว่า การวางแผนครอบครัวเป็นการทำให้ครอบครัวอยู่ในสภาพพร้อมที่จะมีลูก หรือมีลูกตามภาวะเศรษฐกิจของตน ซึ่งลูกจะไม่ใช่ปัญหาต่อครอบครัว และสังคม ในกาลภายหน้า

144.1

บัตรกิจกรรม

แบบขึ้นต้นย่อความ

ย่อ จดหมายของนายอนันต์ ศรีสมปอง ถึงบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
เรื่อง ขอให้แก้ข่าว ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2520.

144.2

บัตรกิจกรรม

ย่อความ

บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 22 พฤศจิกายน เรื่อง
"ควรทบทวนนโยบายภาคใต้" ในบทความนี้ได้อ้างชื่อนายอนันต์ ศรีสมปอง เป็นผู้ให้ข่าว
เกี่ยวกับเหตุการณ์ ในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งนายอนันต์ แจ้งว่า
เขาไม่เคยให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ฉบับใดเลย ที่หนังสือพิมพ์สยามรัฐลงข่าวเช่นนั้นทำให้เขา
เสียหาย จึงขอให้แก้ข่าวให้ควย

140.

บัตรเฉลย

ศูนย์ท 4
ศูนย์ ๒.๒.๑.
แบบขั้นตอนย่อความ

ขอละ 1 คะแนน เต็ม 8 คะแนน

1. ก
2. ง
3. ค
4. ค
5. ง
6. ก
7. ข
8. ข

ศูนย์สำรอง หน่วยที่ 1
เรื่อง นายอำเภอกับชาวเขา

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง คนพื้นบ้านลานนาไทยเรียกว่า ยาง พวกกะเหรี่ยงเรียกตัวเองว่า ปากะยอ (แปลว่า ผู้เชื่อฟังผู้ใหญ่) พวกนี้มาเยี่ยมนายอำเภอแห่งหนึ่งอยู่อำเภอหางไศล ไกลภูเขา

นายอำเภอ "เสี่ยว (เพื่อนหรือสหาย) สองคนไปไหนกัน มาถึงที่นี่"

กะเหรี่ยง "เฮา (เรา) มาแหวหานายอำเภอ อยากจะรู้จัก มีปัญหาอะไรจะมาขอความช่วยเหลือ"

นายอำเภอ "ก็แล้ว มีอะไรเชิญได้ตลอดเวลา เป็นไงบ้างเสี่ยวอยู่ไกลไหม และอยู่ที่ไหน"

กะเหรี่ยงคนแรก "บ้านเฮาอยู่ไกล อยู่บนคอยสูง"

นายอำเภอ "สูงเท่าไร"

กะเหรี่ยงคนแรก "สูงขนาดมองลงมาเห็นนายอำเภอตัวเท่าหมา"

นายอำเภอ "เสี่ยวอีกคนละ อยู่ที่ไหน"

กะเหรี่ยงคนที่สอง "อยู่บนคอยสูงกว่าเสี่ยวคนนั้น มองลงมาเห็นนายอำเภอตัวเท่าลูกหมาตะอื่น (เท่านั้น)"

จาก คอลัมน์ ทางเครื่อง ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 18 ธันวาคม 2520 หน้า 5
จงตอบคำถามต่อไปนี้เพียงสั้น ๆ

1. คนเชียงใหม่เรียกกะเหรี่ยงว่า.....กะเหรี่ยงเรียกตัวเองว่า.....
2. กะเหรี่ยงไปหานายอำเภอทำไม
3. กะเหรี่ยงคนแรกเปรียบเทียบมองลงมาจากที่ตนอยู่เห็นนายอำเภอตัวเท่า.....
4. กะเหรี่ยงคนที่สองอยู่คอยที่เป็นอย่างไรถ้าเทียบกับคนแรก
5. กะเหรี่ยงคนที่หนึ่งและสองรู้สึกไม่เคารพนายอำเภอใช่หรือไม่ นายอำเภอควรโกรธกะเหรี่ยงหรือไม่

ศูนย์สำรวจ หน่วยที่ 1

เรื่อง สมุนไพรนอกตำรา

ขึ้นชื่อหมอบโราณแล้วในย่านตลาดศรีแก้ว อ.เมือง จ.สุพรรณบุรีแล้ว ไม่มีใครเกินหมอสุข สวัสดิ์ศรี ไปได้ เพราะแกเป็นหมอบโราณมาตั้งแตรุ่นคุณปู่คุณย่า จนมาถึงปัจจุบันนี้ แกก็ยังเก่ง ถึงอายุจะมากแล้วก็ยังมีคนนิยมมารักษากันมากเพราะไม่ว่าใครจะเป็นอะไร ปวดหัว ตัวร้อน ลองได้ยาโบราณของแกมาต้มกินสักแก้วละก้อ หายเป็นปลิดทิ้งก็ว่าได้ บางรายถึงกับขนานนามหมอสุขว่า เป็นหมอเทวดา ยิ่งก็ว่าไปหาหมอที่คลินิก แพ่งควย แล้วยังรอนานอีกควย

นายชชซึ่งอยู่บ้านไกล เรือนเคียงกับหมอสุข เกิดปวดท้องขึ้นมาอย่างกระทันหันเลยไปหาหมอสุขให้ประคบยาให้ เพราะอาหารเป็นพิษกินเข้าไปมาก เมื่อหมอสุขตรวจอาการประคบกับคำบอกเล่าก็จะประคบยาให้ บังเอิญสมุนไพรบางอย่างของแกเกิดหมด จึงให้หลานชายของแกออกไปซื้อสมุนไพรจากร้านชั้นในในตลาดไกล ๆ บ้าน แต่กลัวว่าหลานชายจะจำไม่ได้จึงจกไปให้หลานชายวิ่งไปซื้อยาในตลาด ยาเกิดขาดไป 2 อย่างคือ ลูกประคำดีควาย กับ รากขี้เหล็กทั้งห้า จึงวิ่งกลับมาบอกลุง

หลาน "ทุกอย่างได้หมดครบลุง แต่อีก 3 อย่างนี้ขึ้นอ่านให้อาแป๊ะฟัง มันบอกว่าไม่มีนี่"

ลุงสุข "สมุนไพรอย่างไหนวะไม่มี เวลาเข้าไปซื้อยังเห็นมีตั้งแยะนี่หว่าไหนบอกซิอะไร"

หลาน "ก็ไอสมุนไพรของลุง ที่มี ลูกประคำดี, ควายรากขี้, เหล็กทั้งห้า นั้นแหละลุง อาแป๊ะมันบอกวอย่างนี้ไม่มีขายจะ"

จาก คอลัมน์ หางเครื่อง ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 17 พฤศจิกายน 2520 หน้า จงตอบคำถามต่อไปนี้เพียงสั้น ๆ

1. หมอสุขเป็นหมอ.....อยู่ที่ไหน
2. ทำไมคนจึงนิยมหมอสุข
3. สมุนไพรที่ไม่มีขายนั้นความจริงมีหรือไม่
4. ทำไมหลานชายหมอสุขจึงซื้อ ลูกประคำดีควาย กับรากขี้เหล็กทั้งห้าไม่ได้
5. เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับ การอ่านและเขียนภาษาไทยอย่างไร

ชื่อ.....ชั้น.....

สมุดแบบฝึกปฏิบัติ หน่วยที่ 1

ศูนย์ที่ 1, 2, 3, 4

คำสั่ง

กิจกรรมที่สั่งในบัตรคำสั่งของศูนย์ต่าง ๆ ให้นักเรียนทำลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ โดยดูให้ตรงกับเนื้อที่สำหรับทำกิจกรรมนั้น ๆ (โปรดระวังการทำผิดหน้าเพราะศูนย์หนึ่ง ๆ จะแยกกันเป็นคนละหน้า ศูนย์ในที่นี้แบ่งตามหมายเลขของศูนย์ไม่ใช่ตามลำดับที่ ที่นักเรียนเรียน)

ศูนย์ 1

ความหมายและประโยชน์ของย่อความ

บันทึกย่อจากการฟังคำอธิบาย

ตอบคำถาม

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

แบบฝึกหัด

1.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง

ได้คะแนน...../5

ผู้ตรวจ.....

ศูนย์ที่ 2
การจับใจความสำคัญ

เนื้อที่สำหรับทำบทเรียนแบบโปรแกรม

กรอบที่ 1	ตอบ _____	กรอบที่ 7	ตอบ _____
กรอบที่ 2	ตอบ _____	กรอบที่ 8	ตอบ _____
กรอบที่ 3	ตอบ _____	กรอบที่ 9	ตอบ _____
กรอบที่ 4	ตอบ _____	กรอบที่ 10	ตอบ _____
กรอบที่ 5	ตอบ _____	กรอบที่ 11	ตอบ _____
กรอบที่ 6	ตอบ _____		

แบบฝึกหัด

1.	ก	ข	ค	ง	5.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง	6.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง	7.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง	8.	ก	ข	ค	ง

ไต่คะแนน...../8

ผู้ตรวจ.....

ศูนย์ที่ 3
หลักเกณฑ์ทั่วไปในการขอความ

เนื้อหาสำหรับสรุปหลักการขอความจากการอ่านการ์ตูน (โปรดสรุปมาเพียงสั้น ๆ)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

แบบฝึกหัด

1.	ก	ข	ค	ง	6.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง	7.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง	8.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง	9.	ก	ข	ค	ง
5.	ก	ข	ค	ง					

ไต่คะแนน...../ 9

ผู้ตรวจ.....

 ศนยท 4
 แบบชินตนยอความ

แบบฝึกหัด

1.	ก	ข	ค	ง	5.	ก	ข	ค	ง
2.	ก	ข	ค	ง	6.	ก	ข	ค	ง
3.	ก	ข	ค	ง	7.	ก	ข	ค	ง
4.	ก	ข	ค	ง	8.	ก	ข	ค	ง

ใ้ ไ้คคะแน...../ 8 ใ้ ใ้คตรวจ.....

ศูนย์สำรวจ โปรดใส่ชื่อเรื่องที่ท่านเลือกทำ

เรื่อง

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

เรื่อง

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ชุดการสอน
เรื่อง
การย่อความหน่วยที่ 2

แผนการสอน

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ หน่วยที่ 2

วิชา การใช้ภาษาไทย เรื่อง การย่อความ (2)

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

หัวเรื่อง

1. การย่อข่าว
2. การย่อพระบรมราชโองการหรือพระราชดำรัส
3. การย่อคำบรรยาย
4. การย่อบทความ

สำรอง คัดลีนย่อความรับรางวัลชนะเลิศ

มโนทัศน์

1. การย่อความมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่
 - 1.1 อ่านคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร และผู้เขียนต้องการจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน
 - 1.2 อ่านละเอียดเพื่อจับใจความสำคัญของสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะบอกโดยการตั้งคำถามว่า "ใคร, ทำอะไร, กับใคร, ที่ไหน, เมื่อไหร่ และผลเป็นอย่างไร"
 - 1.3 นำใจความสำคัญจากการอ่านมาเรียบเรียงโดยให้เป็นเรื่องเล่าในบุรุษสรรพนามที่ 3 และให้อ่านเข้าใจง่าย
2. ในการย่อความจะต้องรู้จักและเลือกใช้แบบขั้นตอนย่อความให้เหมาะกับเรื่องที่ย่อ ซึ่งจะต้องบอกชื่อ และที่มาของเรื่องให้ชัดเจน
3. การย่อความที่เราประสบกันในชีวิตประจำวันมีหลายประเภท เช่น การย่อข่าว การย่อพระราชดำรัส การย่อคำบรรยาย และการย่อบทความ เป็นต้น แต่ละประเภทยึดหลักในการอ่านจับใจความ หรือฟังจับใจความ แล้วนำใจความสำคัญมาเรียบเรียงให้เป็นเรื่องเล่าที่เข้าใจง่ายมีสาระเช่นเดียวกัน จะต่างกันก็แต่การขึ้นต้นแบบย่อความและ

เนื้อหาของเรื่องเท่านั้น

4. เนื่องจากข้อความทั้ง 4 ประเภทได้แก่ การย่อข่าว การย่อพระราชดำรัส การย่อคำบรรยาย การย่อบทความ จะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันของนักเรียนเป็นอันมาก จึงสมควรจะฝึกหัดข้อความประเภทเหล่านี้จนเกิดทักษะกล่าวคือสามารถย่อได้ถูกต้องคล่องแคล่วให้พอเหมาะก็ด้วย

วิธีฝึกเป็นการทดลองย่อความด้วยตนเอง ตรวจสอบกับย่อความที่ได้มาตรฐานแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของย่อความครั้งต่อไป ทำซ้ำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เมื่อให้เรื่องมาอ่านสำหรับย่อความ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านเพื่อย่อความได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 70 ของใจความสำคัญทั้งหมด
2. เมื่อให้ฟังเรื่องราวสำหรับย่อความ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากการฟังเพื่อย่อความได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 70 ของใจความสำคัญทั้งหมด
3. เมื่อให้เรื่องมาย่อความ นักเรียนสามารถเลือกใช้แบบขึ้นต้นย่อความตรงตามประเภทของเรื่องที่จะย่ออย่างเหมาะสม
4. เมื่อให้เรื่องสำหรับย่อความ นักเรียนสามารถนำกฎเกณฑ์ที่ได้เรียนมาแล้วในหน่วยที่ 1 มาฝึกปฏิบัติจริง โดยการย่อความตามหลักที่ได้เรียนมาแล้ว
5. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถเรียบเรียงใจความสำคัญจากการอ่านหรือฟังให้เป็นย่อความที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันอย่างน้อยร้อยละ 70 ของย่อความมาตรฐาน
6. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถย่อความประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์โดยได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

การ จัดกลุ่มกิจกรรม

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
		<p>ก. <u>ขั้นนำ</u></p> <p>1. ครูชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกทักษะในการย่อความ</p> <p>2. ครูเน้นให้นักเรียนนำกฎเกณฑ์ที่เรียนไปแล้วในหน่วย 1 มาใช้</p>	<p>แผนภูมิสรุปขั้นตอนของการย่อความ</p>	<p>ก. <u>ประเมินผลก่อนเรียน</u></p> <p>ให้นักเรียนย่อความก่อนเรียนเรื่อง "ศรัทธาในการเสียภาษีให้รัฐ"</p>
1	การย่อ ข่าว	<p>ข. <u>ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</u></p> <p>1. นักเรียนอ่านข่าวเรื่อง "คนไทยถูกพยาธิรบกวนถึง 20 ล้านคน" จนจับใจความสำคัญได้แล้วตอบคำถาม</p> <p>2. นักเรียนร่างและเรียบเรียงใจความสำคัญ</p> <p>3. นักเรียนเลือกแบบขึ้นต้นย่อความที่เหมาะสมกับข่าว</p> <p>4. นักเรียนย่อความลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ</p>	<p>1. ข่าวจากหนังสือพิมพ์เรื่อง "คนไทยถูกพยาธิรบกวนถึง 20 ล้านคน"</p> <p>2. แบบขึ้นต้นย่อความแบบต่าง ๆ 5 แบบ</p> <p>3. สมุดแบบฝึกปฏิบัติ</p> <p>4. คำถามในการอ่านจับใจความสำคัญ</p> <p>5. บัตรเฉลย</p>	<p>1. นักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ โดยใช้หลักที่เรียนมาแล้วในหน่วย 1</p> <p>2. นักเรียนรู้จักเลือกแบบขึ้นต้นย่อความของข่าว</p> <p>3. นักเรียนฝึกทักษะในการเขียน โดยมีบัตรเฉลย ช่วยในการปรับปรุงการฝึกครั้งต่อไป</p>

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
		5.นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ ข้อความ		
2	การย่อพระ บรมราชา วาท	1.นักเรียนอ่านพระบรมราชา โฆวาทอย่างน้อย 2 เที้ยว 2.นักเรียนตอบคำถามจาก การอ่านลงในสมุดแบบฝึก ปฏิบัติ 3.นักเรียนเรียบเรียงใจ ความสำคัญลงในกระดาษ วาง 4.นักเรียนเลือกแบบขั้นต้น ข้อความที่เหมาะสมกับพระ บรมราชาโฆวาท 5.นักเรียนข้อความลงใน สมุดแบบฝึกปฏิบัติ	1.พระบรมราชาโฆวาท ของพระบาทสมเด็จพระ พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี พระราชทานแก่คณะครู และนักเรียนโรงเรียน วชิราวุธวิทยาลัย 2.คำถามในการอ่าน 3.แบบขั้นต้นข้อความ 5 แบบ 4. สมุดแบบฝึกปฏิบัติ 5. บัตรเฉลย	1.นักเรียนอ่านจับใจความ สำคัญได้โดยสามารถตอบ คำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 2.นักเรียนเลือกใช้แบบ ขั้นต้นการย่อพระบรม ราชาโฆวาทได้ถูกต้อง 3.นักเรียนย่อพระบรม ราชาโฆวาทได้เรื่องราว เป็นใจความสำคัญไม่น้อย กว่าร้อยละ 80
3	การย่อคำ บรรยาย	1.นักเรียนตั้งใจฟังคำ บรรยายในรอบแรกและจด บันทึกหัวข้อสำคัญไว้ในรอบ สอง 2.นักเรียนตอบคำถามจาก การฟังคำบรรยาย	1. เครื่องบันทึกเสียง 2. เทปคำบรรยาย เรื่อง "คำกับความ หมาย" 3. กระดาษคำถาม	1. นักเรียนสามารถจับใจ ความสำคัญจากการฟังได้ ได้ใจความสำคัญที่ถูกต้อง อย่างน้อยร้อยละ 80

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
		<p>3.นักเรียนร่างและเรียบเรียงใจความสำคัญให้ต่อเนื่อง</p> <p>4.นักเรียนย่อคำบรรยายลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ โดยเลือกใช้แบบขั้นตนย่อความสำหรับการย่อคำบรรยายมาช่วย</p> <p>5.นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจย่อความเทียบกับบัตรเฉลย</p>	<p>4.แบบขั้นตนย่อความ</p> <p>5 แบบ</p> <p>5.สมุดแบบฝึกปฏิบัติ</p> <p>6.บัตรเฉลย</p>	<p>2.นักเรียนสามารถใช้แบบขั้นตนย่อความ และหลักเกณฑ์ในการย่อความได้อย่างถูกต้อง</p> <p>3.นักเรียนมีทักษะในการย่อสิ่งที่ได้ฟังเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน</p>
4	การย่อบทความ	<p>1.นักเรียนอ่านบทความเรื่อง ของว่าง อย่างน้อย 2 เที้ยว</p> <p>2.นักเรียนตอบคำถาม โดยนำใจความสำคัญจากการอ่านบทความมาเป็นคำตอบ</p> <p>3.นักเรียนร่างและเรียบเรียงใจความสำคัญจากการอ่านให้มีเรื่องราวต่อเนื่องกัน</p>	<p>1.บทความเรื่อง ของว่าง</p> <p>2.คำถามในการอ่านบทความ</p> <p>3.แบบขั้นตนย่อความแบบต่างๆ 5 แบบ</p> <p>4.สมุดแบบฝึกปฏิบัติ</p> <p>5.บัตรเฉลย</p>	<p>1.นักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ถูกต้องอย่างน้อย ร้อยละ 80 ของใจความสำคัญของเรื่อง</p> <p>2.นักเรียนเลือกใช้แบบขั้นตนย่อความได้เหมาะสม</p> <p>3.นักเรียนฝึกย่อบทความได้ถูกต้องตามหลักที่ได้เรียนมา และได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80</p>

กลุ่มที่	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	ประเมินผล
		<p>4. นักเรียนเลือกแบบชิ้นต้น ยอบทความมาใช้ในการย่อ ความ โดยย่อทความนี้ลง ในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ</p> <p>5. นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ ย่อความ</p>		
<p>กิจ กรรม สำรอง</p>	<p>ตัดลึนบท- ความชนะ เลิศ</p>	<p>1. นักเรียนอ่านเรื่องเต็ม และเรื่องย่อของ นาย ก, ข, ค, ง, จ และฉ ซึ่ง เขารวมชิงชนะเลิศการ ประกวดย่อความ</p> <p>2. ในฐานะกรรมการตัดสิน การประกวดย่อความด้วยคน หนึ่ง นักเรียนเสนอชื่อผู้ เป็นเจ้าของย่อความที่ชนะ เลิศมานั่งกลองรับคำตัดสิน</p>	<p>1. เรื่องที่จะย่อชื่อ "คำ นำเรื่องเจ้าต่าง"</p> <p>2. ย่อความที่มีขอบกรอบ บางประการจำนวน 5 สำนวน และย่อความที่ดี ทุกประการจำนวน 1 การประกวดย่อความด้วยคน หนึ่ง นักเรียนเสนอชื่อผู้ เป็นเจ้าของย่อความที่ชนะ เลิศมานั่งกลองรับคำตัดสิน</p> <p>3. กลองรับคำตัดสินและ กระดาษเขียนคำตัดสิน</p> <p>4. กระดาษติดประกาศ เรื่องการประกวดย่อความ</p>	<p>1. นักเรียนได้ใช้ความรู้ เรื่องกฎเกณฑ์ในการย่อ ความมาช่วยตัดสินการ ประกวดย่อความ</p> <p>2. นักเรียนฝึกทักษะการ อ่านจับใจความ</p> <p>3. นักเรียนเห็นการย่อ ความที่ขอบกรอบและคำทุก ประการ ช่วยให้เกิด ความคิดเปรียบเทียบ และวิเคราะห์นำไปใช้ ในการย่อความของตน</p>
		<p>ค. <u>ขั้นสรุป</u></p> <p>1. นักเรียนอภิปรายผลการ ตัดสินย่อความ</p> <p>2. ครูช่วยสรุปหลักการที่จะ ย่อความได้ดี</p>	<p>ป้ายประกาศการตัดสิน ย่อความพร้อมทั้งเหตุผล</p>	<p>ค. <u>ประเมินผลหลังเรียน</u> นักเรียนทำแบบสอบ คือ ย่อความหลังเรียนจาก บทความชื่อ "ตัวใหญ่ เกินหัวใจ"</p>

211.

บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย
ยอความบัตรคำสั่งศูนย์ที่ 1
การยอชาว

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ (อย่า
ลืมนว่ามีเวลา 20 นาที)

1. นักเรียนอ่านข่าว หมายเลข 212 อย่างน้อย 2 เที้ยว
2. นักเรียนอ่านคำถาม หมายเลข 213 แล้วตอบคำถามนั้นอย่างสั้น ๆ ลงใน
สมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียน
3. นักเรียนนำคำตอบที่ได้ในข้อ 2 (ยกเว้นข้อ 4, 5) ไปเรียบเรียงเป็นย่อ
ความ โดยเรียบเรียงลงในแบบฝึกปฏิบัติ
4. นักเรียนยอความ (บางคนอาจย่อได้เลยโดยไม่ต้องเรียบเรียงอย่างข้อ 3)
5. หัวหน้าไปรับแผ่นเฉลยมาแจกทุกคน นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจและให้คะแนน
แล้วเขียนชื่อผู้ตรวจไว้ให้ชัดเจน หัวหน้าโปรดนำแผ่นเฉลยใส่ซองไปคืนที่เดิม
6. นักเรียนเรียบจบศูนย์นี้แล้ว จงช่วยกันเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ให้เรียบร้อย
อย่างเดิม ห้ามนำอะไรติดตัวไปยกเว้นสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียน

212.

บัตรเนื้อหา (ขาว)

ภาษาไทย
ย่อความบัตรเนื้อหาฉบับที่ 1
การย่อข่าว

ข่าว เรื่อง "คนไทยถูกพยาธิรบกวนถึง 20 ล้านคน"
จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 24 ฉบับที่ 23 วันอาทิตย์ที่ 4 ธันวาคม 2520
หน้า 2

จากการเปิดเผยของนายแพทย์ สมพงษ์ จูฑานนท์ ผู้อำนวยการกองสุขศึกษา สาธารณสุข เป็นข่าวเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายนนี้ กล่าวว่า ขณะนี้คนไทยเป็นเพื่อนเกลอกันกับพยาธิ คือ ถูกโรคพยาธิคุกคามถึง 20 ล้านคน มีแนวโน้มที่จะกลับไปบ้านเก่าหรือตายไต่มาไม่อย่างนั้นก็จะบั่นทอนสุขภาพอนามัยสร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจได้อย่างมากมายสุดจะนับกันได้ไหว พอจะแยกชนิดกันได้เป็น พยาธิไส้เดือนกลมซึ่งผู้ป่วยจะถูกแย่งอาหารรับประทาน เป็นกันประมาณ 10 ล้านคน ส่วนใหญ่สัมผัสอยู่ในตัวคนแถว ๆ บักซ์ใต้ โรคพยาธิปากขอซึ่งผู้ป่วยจะถูกกินเลือดให้ซีดเขียวอยู่เรื่อย ๆ ไม่มีวันมีเลือดขาดสมบูรณ์ได้ โรคนี้สัมผัสไปเกือบทั่วประเทศประมาณ 9-10 ล้านคน ส่วนอีกชนิดหนึ่งก็คือโรคพยาธิใบไม้ตับ เป็นกันไม่น้อยกว่า 5-6 ล้านคน ชอบสัมผัสเรื้อรอนอยู่ในร่างกายคนแถว ๆ ภาคอีสาน

พยาธิทั้งหมดเหล่านี้ นายแพทย์กล่าวว่าส่วนใหญ่เข้าทางปากหรือทางอาหารแต่บางชนิดลวดลายมากกว่านั้น ชอบเข้าทางงามเท้า นอกจากนั้น นายแพทย์ยังได้กล่าวด้วยว่าการที่ประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ไม่มีสวมเอาไว้อายุอุจจาระนั้นก็เป็นเหตุให้สหายพยาธิได้แพร่พันธุ์ของมันผ่านอุจจาระ สามารถสัมผัสไปได้ไกล ๆ และกว้างขวางอีกด้วย เพราะพื้นที่นอกเขตเทศบาล หรือนอกเขตตัวเมือง ประมาณ 7 ล้านครัวเรือนนั้นจะมีสัมผัสกันก็เพียง 2 ล้านหลังคาเรือนเท่านั้น อีก 5 ล้านครัวเรือน จำนวนคนประมาณ 30 ล้านคน ก็ต้องถ่ายอุจจาระกันแบบเปิดโล่ง มีลมพัดสยาย ๆ เจ้าพยาธิมันจึงได้จูโจม ยกทัพมาบุกได้อย่างสนุก ๆ อยู่เสมอมาแล.

213.

บัตรคำถาม

ภาษาไทย
ขอความบัตรคำถามศูนย์ที่ 1
การขอข่าวคำถามจากการอ่านข่าว ซึ่งจะช่วยในการขอความ โปรดตอบเพียงสั้น ๆ

1. ข่าวนี้ มีชื่อพาดหัวข่าวว่าอย่างไร
2. ชื่อหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวนี้คืออะไร ฉบับไหน
3. ใครเป็นผู้ให้ข่าว
4. ข่าวนั้นเกี่ยวกับอะไร
5. ผู้ให้ข่าวมีจุดประสงค์อย่างไรถึงให้ข่าวนี้
6. ผู้ให้ข่าว ให้ข่าวนี้เมื่อไหร่
7. คนไทยเป็นโรคพยาธิประมาณเท่าไร
8. เป็นพยาธิชนิดใดบ้าง
9. ผลของการที่คนไทยเป็นพยาธิคืออะไร
10. ผู้ให้ข่าวบอกว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เป็นพยาธิกันแพร่หลายคืออะไร

214.

บัตรเฉลย

ภาษาไทย

ขอความ

บัตรเฉลย ศูนย์ที่ 1
การขอข่าว

1. เพื่อแสดงให้เห็นนักเรียนเห็นตัวอย่างข้อหาที่ดี จึงจัดเอกสารแนบนี้มาให้
นักเรียนศึกษา โปรดสังเกต การใช้แบบขึ้นต้นขอความ การจับใจความ
สำคัญ การเรียบเรียง ตลอดจนการย่อหน้า และอื่น ๆ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบตรวจให้คะแนน ขอให้ข้อขอมานี้เป็น
แนวเทียบ

ข้อข่าวเรื่อง คนไทยถูกพยาธิรบกวนถึง 20 ล้านคน จากหนังสือพิมพ์สยาม
รัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฉบับวันที่ 4 ธันวาคม 2520 หน้า 2 ความว่า

นายแพทย์ สมพงษ์ จูฑานนท์ ได้เปิดเผยกับผู้สื่อข่าว เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน
นี้ว่า เวลานี้คนไทยเป็นโรคมพยาธิกันถึง 20 ล้านคน ที่เป็นกันมากได้แก่ พยาธิไส้เดือน
กลม พยาธิปากขอ และพยาธิใบไม้ในตับ โรคมพยาธิเหล่านี้ทำให้เสียเศรษฐกิจ บั่นทอน
สุขภาพ และอาจทำให้ถึงตายได้ สาเหตุหนึ่งก็คือ คนไทยส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเทศบาลไม่มี
สุขาใช้

221.

บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย
ย่อความ

บัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 2

การย่อพระบรมราโชวาท

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. นักเรียนอ่านพระบรมราโชวาท (เอกสารหมายเลข 222) อย่างน้อย
เที่ยว
2. นักเรียนตอบคำถาม (เอกสารหมายเลข 223) อย่างสั้น ๆ ลงในสมุดแบบ
ฝึกปฏิบัติ
3. นักเรียนย่อความโดยย่อพระบรมราโชวาทตามที่ได้ตอบคำถามไปแล้ว ถ้าไม่
แน่ใจให้ร่างก่อนในเนื้อที่สำหรับร่าง ในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ
4. หัวหน้าไปรับบัตรแผ่นเฉลยมาแจกให้ทุกคน นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจและให้
คะแนน เสร็จแล้วเขียนชื่อผู้ตรวจไว้ให้ชัดเจนก่อนคืนเจ้าของ ส่วนแผ่น
เฉลยให้เก็บใส่ซองนำไปคืนไว้ที่เดิม
5. นักเรียนเรียนจบศูนย์นี้แล้ว จงช่วยกันเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ให้เรียบร้อย
เหมือนเดิม ห้ามนำเอกสารใด ๆ ทิ้งขว้างไป ยกเว้นสมุดแบบฝึกปฏิบัติของ
นักเรียน

คำเตือน อย่าลืมว่า นักเรียนมีเวลา ศูนย์ละ 20 นาทีเท่านั้น ฉะนั้นนักเรียนควร
ลงมือทำจริงด้วยความตั้งใจ และแบ่งเวลาสำหรับคำสั่งแต่ละข้อให้
พอเหมาะ

222.

ภาษาไทย
ย่อความ

บัตรเนื้อหา (พระบรมราชาบาท)

บัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 2

การย่อ พระบรมราชาบาท

พระบรมราชาบาทพระราชทานแก่นักเรียนและคณะครูอาจารย์โรงเรียนวชิราวุธ
วิทยาลัย เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2516

"ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดีที่มีโอกาสมาร่วมในงานแจกประกาศนียบัตร
และรางวัลของวชิราวุธวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง

กิจการทุกอย่างของโรงเรียนตามที่รายงานให้ทราบ นับว่าดำเนินมาด้วยดี และ
ได้รับความร่วมมือสนับสนุนกว้างขวาง โดยเฉพาะผลการเรียนการสอนของนักเรียนนั้นน่า
พอใจมาก จึงขอชมเชยผู้บริหารและคณะครู ที่ได้ทำงานด้วยความตั้งใจ พร้อมทั้งขอชมเชย
นักเรียนผู้ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรต่าง ๆ และที่ได้รับรางวัลทุกคน

อันที่จริงการเล่าเรียนและการสอบไล่ได้ ทั้งไต่คะแนนสูงด้วยนั้น นับว่าได้รับผลดี
เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง แต่ถ้ามองให้ลึกลงไปถึงจุดประสงค์อันแท้จริงของการเล่าเรียนแล้ว
ก็เห็นว่ายังต้องการผลที่มากกว่านั้น คนที่จะเรียกได้ว่าได้เล่าเรียนเป็นผลสำเร็จจะต้องให้
ได้ทั้งวิชาความรู้ ทั้งความคิดจิตใจที่ดี ที่สามารถจะนำมาใช้ในการครองตัวในการสร้างตัว
ต่อไปตลอดชีวิต วชิราวุธวิทยาลัยมุ่งจะอบรมนักเรียนตามจุดประสงค์ดังกล่าวนี้ เพราะฉะนั้น
ขอให้นักเรียนทุกคนตั้งใจรับประโยชน์จากการศึกษาให้เต็มที่ หมั่นฝึกฝนตนเองให้มีความรู้
ความสามารถและคุณสมบัติพร้อมทั้งในกายและในจิตใจ จักได้สามารถเอาชนะอุปสรรคและ
ความชั่วร้ายต่าง ๆ ได้ และสามารถสร้างความสำเร็จสร้างอนาคตอันแจ่มใสให้แก่ตนเอง
ทั้งสามารถช่วยสังคม และบ้านเมืองให้เรียบร้อยมั่นคงยิ่งขึ้นต่อไป

ข้าพเจ้าขออนุโมทนา ในการที่ผู้ปกครองและผู้หวังดีได้เอื้อเฟื้อเกื้อกูลการ
ศึกษาของอนุชนวัยประการต่าง ๆ และขออวยพรให้คณะครูนักเรียน พร้อมทั้งผู้ที่มีส่วนร่วมงาน
มีความสุขความสวัสดิ์โดยทั่วกัน"

223.

บัตรคำถาม

ภาษาไทย
ยอความ

บัตรคำถาม ศูนย์ที่ 2
การขอพระบรมราโชวาท

คำถามจากการอ่านพระบรมราโชวาท การตอบคำถามเหล่านี้จะช่วยในการจับใจความสำคัญเพื่อยอความ โปรดตอบเพียงสั้น ๆ ลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ

1. สิ่งที่นักเรียนได้อ่านไปแล้วคือ เอกสารหมายเลข 222 นั่นคืออะไร ของใคร ให้แก่ใคร ให้ที่ไหน เมื่อไหร่
2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชินีทรงแสดงความรู้สึกอย่างไร
3. ทรงทำอย่างไรเมื่อได้ฟังรายงานความก้าวหน้าของโรงเรียน
4. ทรงมีพระราชดำริเพิ่มเติมในเรื่องจุดมุ่งประสงค์อันแท้จริงของการศึกษาวาอย่างไร
5. จากพระราชดำรินี้ในข้อ 4 ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทโดยสรุปว่าอย่างไร
6. ทรงจบพระบรมราโชวาทด้วยคำกล่าวอย่างไร

231.
บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย
ขอความ

บัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 3
การขอ คำบรรยาย

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. นักเรียนฟังคำบรรยายจากเครื่องบันทึกเสียง ในรอบแรกห้ามจดข้อความใดๆ เมื่อถึงรอบที่ 2 นักเรียนอาจจดใจความสำคัญไว้เพียงสั้น ๆ ได้
2. นักเรียนตอบคำถามตามเอกสารหมายเลข 232 อย่างสั้น ๆ ลงในสมุด
3. นักเรียนเรียบเรียงข้อความโดยนำเอาคำตอบจากเอกสาร 232 (ยกเว้นข้อ 2, 3) มาช่วยในการเรียบเรียง (บางคนอาจจะร่างก่อนถ้าไม่แน่ใจว่าเรื่องจะสัมพันธ์กันดี)
4. หัวหน้าไปรับบัตรแผนเฉลยมาแจกให้ทุกคน นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจให้คะแนน แล้วเขียนชื่อผู้ตรวจไว้ให้ชัดเจน ส่วนบัตรเฉลยให้หัวหน้านำไปคืนไว้ที่เดิม
5. นักเรียนเรียบจบศูนย์นี้แล้ว โปรดช่วยกันเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ให้เรียบร้อยอย่างเดิม ห้ามนำเอกสารใด ๆ ติดตัวไปยกเว้นสมุดแบบฝึกปฏิบัติของนักเรียนเอง

คำเตือน จงระลึกเสมอว่าท่านมีเวลาสำหรับทำกิจกรรม 5 ข้อข้างบนนี้เพียงประมาณ 20 นาที ฉะนั้นจะต้องเร่งทำด้วยความตั้งใจและแบ่งเวลาให้กิจกรรมแต่ละข้ออย่างเหมาะสม

หน่วยที่ 2 ศูนย์ที่ 3
เรื่อง การย่อ คำบรรยาย

คำบรรยายที่บันทึกลงในเครื่องบันทึกเสียง

คำบรรยายของอาจารย์เปลื้อง ณ นคร บรรยายแก่นักเรียนโรงเรียนการ
ประพันธ์ทางไปรษณี เรื่อง คำกับความหมาย

คำกับความหมาย คำมีความหมาย 2 อย่างคือ ความหมายโดยตรง กับความ
หมายโดยนัย ถ้าเปิดพจนานุกรมดู ท่านจะพบคำอธิบายความหมายของคำต่าง ๆ ซึ่งเป็น
ความหมายโดยตรง เช่น คำว่าเสือ ท่านจะได้คำแปลว่าสัตว์สี่เท้า รูปร่างแมว แต่ตัว
ใหญ่กว่า กินสัตว์เป็นอาหาร มีหลายชนิดเช่น เสือโคร่ง เสือคาว ฯลฯ นี่เป็นความหมาย
โดยตรง แต่เรายังพูดกันอีกว่า ทหารเสือ เสือผู้หญิง มือชั้นเสือ แล้วย่อเสือ คำว่าเสือ
ในตัวอย่างหลังนี้ เป็นความหมายโดยนัยทั้งสิ้น และความหมายของคำโดยนัยนี้แต่ละเป็น
สิ่งสำคัญของนักประพันธ์ เพราะจะช่วยให้คำพูดของเขามีรสน่าฟัง

ทีนี้ถ้าท่านพลิกดูคำว่าสงสาร ท่านจะทราบว่า เป็นคำมคธ เป็นคำนามแปลว่า
การไม่การทองเที่ยวไป ทางไป การผ่านไป การเวียนว่ายตายเกิด, แต่ที่เราใช้นั้น
หมายความว่า ปราณี เอ็นดู ดังนี้เป็นความหมายโดยนัย และความหมายเดิมของคำได้
เปลี่ยนไปเสียแล้ว ถ้าท่านใช้คำภาษา มคธ สันสกฤต ท่านต้องให้แน่ใจเสียก่อนว่า ท่าน
เข้าใจคำนั้นถูกต้อง ถ้าท่านสามารถรู้ว่า คำศัพท์นั้น ๆ เดิมเป็นอย่างไร เปลี่ยนมาอย่าง
ไรแล้ว เท่ากับว่าท่านรู้จัก คำ นั้นลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่นคำว่า วรรณคดี ถ้าท่านรู้ว่า มาจากคำ
ว่า วรรณ รวมกับ คดี วรรณแปลว่า ตัวอักษร คดี มาจากคำว่า คติ คติ มาจาก คต และ
คต มาจาก คม ซึ่งแปลว่า ไป เช่นนี้ก็เท่ากับว่า ท่านเข้าใจคำลึกซึ้งยิ่งขึ้น

232.

บัตรคำถาม

ภาษาไทย
ย่อความบัตรคำถาม ศูนย์ที่ 3
การย่อคำบรรยายคำถามจากการฟังคำบรรยาย โปรดตอบคำถามต่อไปนี้อย่างสั้น ๆ ลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ

1. ท่านได้ฟัง.....ของใคร ให้แก่ใคร เรื่องอะไร
2. ชื่อเรื่องเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่
3. ผู้บรรยายต้องการให้ผู้ฟังได้อะไรจากการฟัง
ก. ความเพลิดเพลิน ข. ความขบขัน ค. ความรู้ ง. ความเชื่อ
4. คำมีความหมายที่อย่างไรบ้าง
5. ความหมายโดยตรงคือความหมายที่หาได้โดย.....
6. ความหมายโดยนัยะเกิดก่อนหรือหลังความหมายโดยตรง
7. เมื่อจะใช้คำโดยเฉพาะคำที่มาจากภาษาบาลี สันสกฤตควรระวังเรื่องอะไร
8. ความหมายโดยนัยะสำคัญต่อใคร อย่างไร

233.

บัตรเฉลย

ภาษาไทย
ยอความบัตรเฉลย ศูนย์ที่ 3
กรวยอคำบรรยาย

1. เพื่อแสดงให้นักเรียนเห็นตัวอย่างยอคำบรรยายที่ดี จึงจัดเอกสารแนบนี้มาให้นักเรียนศึกษา โปรดสังเกต การใช้แบบขึ้นต้นยอความ การจับใจความสำคัญ การเรียบเรียง ตลอดจนการย่อหน้า และอื่น ๆ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบตรวจให้คะแนน ขอให้ใช้ยอคำบรรยายนี้เป็นแนวเทียบ

ยอคำบรรยาย ของอาจารย์ เป็ลื่อง ฉ. นคร บรรยายแก่นักเรียนโรงเรียน
การประพันธ์ทางไปรษณีย์เรื่อง คำกับความหมาย ความว่า

เมื่อจะใช้คำ จะต้องรู้ความหมายของคำอย่างลึกซึ้ง คำยอมีความหมาย 2
อย่าง คือ ความหมายโดยตรงในพหานุกรม และความหมายโดยนัยซึ่งเกิดขึ้นภายหลัง
โดยคนนำมาพูดกัน มีความหมายต่างไปจากเดิม โดยเฉพาะคำที่คนไทยนำภาษาบาลี สันสกฤต
มาใช้ นั้น ต้องระวังว่าใช้อย่างเข้าใจความหมายดีแล้ว ทั้งความหมายโดยตรง และโดยนัย
ความหมายโดยนัยนี้มีความสำคัญต่อนักประพันธ์ เพราะทำให้สามารถใช้คำได้น่าฟังมากยิ่งขึ้น

241.

บัตรคำสั่ง

ภาษาไทย
ยอความบัตรคำสั่ง ศูนย์ที่ 4
การยอ บทความ

โปรดอ่านบัตรคำสั่งแนบนี้แล้วปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจ

1. นักเรียนอ่านบทความ (บัตรเนื้อหาหมายเลข 242) อย่างน้อย 2 เที่ยว
2. นักเรียนตอบคำถามในบัตรคำถาม (เอกสารหมายเลข 243) โดยตอบเพียงสั้น ๆ ลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ
3. นักเรียนยอบทความนั้นโดยขั้นแรกให้นำเอาคำตอบจากเอกสารหมายเลข 243 มาร่างให้ได้ใจความสำคัญต่อเนื้อเรื่องที่ก่อน
4. หัวหน้าไปรับบัตรแผนเฉลยมาแจกให้ทุกคน นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจให้คะแนน เสร็จแล้วเขียนชื่อผู้ตรวจกับกับไว้ให้ชัดเจนก่อนคืนเจ้าของ ส่วนบัตรเฉลยให้หัวหน้านำไปคืนไว้ที่เดิม
5. ท่านเรียบจบศูนย์นี้แล้ว กรุณาช่วยกันเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ให้เรียบร้อยอย่างเดิม หามนำเอกสารใด ๆ คิดตัวไป ยกเว้นสมุดแบบฝึกปฏิบัติเท่านั้น

คำเตือน จงระลึกเสมอว่าท่านมีเวลาสำหรับทำกิจกรรม 5 ชั้นข้างบนนี้เพียง 20 นาที ฉะนั้นจะต้องเร่งทำด้วยความตั้งใจ และแบ่งเวลาให้กิจกรรมแต่ละชั้นอย่างเหมาะสม

242.

บัตรเนื้อหา (บทความ)

ภาษาไทย
ย่อความบัตรเนื้อหา ศูนย์ที่ 4
การย่อความของว่าง

ท่านทราบไหมครับว่า เวลา.....เรามีเพื่อนมนุษย์รวมโลกถึง 4,200 ล้านคน แต่ละวันที่มีคนเกิดมาลืมตาดูโลกอีก 4 คน ปีหน้าจะมีสมาชิกใหม่เกิดมาแย่งกันอยู่แย่งกันกินอีก 83 ล้าน เท่ากับจำนวนพลเมืองในประเทศฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และ สวิสส์รวมกัน 4 ประเทศ

ทุกวันนี้เขาแบ่งโลกเป็น 3 โลก โลกที่ 1 คือโลกอุตสาหกรรมที่เจริญแล้ว โลกที่ 2 คือค่ายคอมมิวนิสต์ และโลกที่ 3 ได้แก่บรรดาประเทศระจอกงอกงอยค้อยพัฒนาทั้งหลาย

ท่านทราบไหมครับว่า.....แม่แต่คนที่เขาเรียกกันว่า "พัฒนา" สุดขีดแล้ว แต่ทว่า ทุกๆ วันก็ยังมีประชาชนถึง 570 ล้านคน ที่เขานอนหึ่งที่ทองย้งร่องจอก ๆ ด้วยความทิวโลกที่พัฒนาแล้วยังแค่นี้ โลกค้อยพัฒนาจะเพียงไหน

คราวนี้ถึงปัญหาที่ว่า ทำไมประเทศที่ร่ำรวย พัฒนาแล้วทั้งหลายจึงปล่อยให้พลเมืองหิวโซ นายจีน แม็คไบรด์ อัครรัฐมนตรีต่างประเทศไออร์แลนด์ผู้พิชิตโนเบลค่านสันติภาพปี 2517 ตอบว่า เพราะว่าประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย หุมเงินแข่งขันกันสร้างอาคารมหาประลัยมหาศาล

หุมกันถึงปีละกว่า 2 ล้านล้านบาทไทย ในขณะที่โลกจึงสะสมลูกกระเบิดปรมาณูขนาดเท่าที่สหรัฐเคยเอาไปถล่มฮิโรชิมาขยับไว้เช่นฆ่าทำลายโลกถึง 1 ล้าน 3 แสนลูก แต่ปล่อยให้ชาวบ้านค้อยยากค้อยโง

เมื่อสองวันก่อน ผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน จากทั่วโลก ไปสัมมนาที่เมืองหลวง

242. (หน้า 2)

เม็กซิโก พูตถึงปัญหาของโลกที่ 3 ถกกันอยู่ 3 วัน แล้วลงความเห็นว่ แมวาผู้นำของโลก จะตะโกนปาว ๆ จะลดช่องว่างระหว่างประเทศจนกับประเทศรวยหลายครั้งหลายหน แต่ มันก็ไอ้แควมปาก

โลกวันนี้ยังเป็นโลกของคนค้อยการศึกษา เต็มไปด้วยโรครภัยไข้เจ็บ ความหิว และการเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาพวกนี้ ยี่งมีคณพุกว่ "จะลดช่องว่าง" มันก็ยี่งวิ่งห่างหนี ไปทุกขณะ

ทำไมนะ คุณคาร์เตอร์ คุณเบรตเนฟ คุณพุกคะแห่งแจแปน

"กิน เดินคอน"

จากไทยรัฐ ฉบับวันที่ 24 ธันวาคม 2520 หน้า 2

243 .

บัตรคำถาม

ภาษาไทย
ยอความ

บัตรคำถาม ศูนย์ที่ 4
การยอความ

คำถามจากการอ่านบทความ โปรดตอบคำถามต่อไปนี้อย่างสั้น ๆ ลงในสมุดแบบ

ฝึกปฏิบัติ

1. ท่านได้อ่าน.....เรื่องอะไร ของใคร จากไหน
2. คนแบ่งโลกเป็นกี่โลก คืออะไรบ้าง
3. ในประเทศที่เรียกว่าโลกที่ 1 มีคนออกอยาก เพราะอะไร ขณะนี้มีอาวุธ
สะสมอยู่เท่าไร
4. ทำไมการประชุมสัมมนา หรือการพูดถึงปัญหาของโลกที่ 3 จึงไม่ได้ผล
5. ปัญหานี้ควรให้ใครพิจารณาแก้ไข

244.

บัตรเฉลย

ภาษาไทย
ย่อความบัตรเฉลย ศูนย์ที่ 4
การย่อบทความ

1. เพื่อแสดงให้นักเรียนเห็นตัวอย่างย่อบทความที่ดี จึงจัดเอกสารแนบนี้มาให้นักเรียนศึกษา โปรดสังเกต การใช้แบบขึ้นต้นย่อความ การจับใจความสำคัญ การเรียบเรียงตลอดจนการย่อหน้า และอื่น ๆ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบตรวจให้คะแนน ขอให้ใช้ย่อความนี้เป็นแนวเทียบ

ย่อความ ของ คิน เคนคอน เรื่อง ช่องว่าง จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 24 ธันวาคม 2520 หน้า 2 ความว่า

ปัจจุบันเราแบ่งโลกเป็นสามโลก คือโลกที่ 1 ใต้แก่ประเทศที่พัฒนาแล้ว โลกที่ 2 ใต้แก่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ โลกที่ 3 คือประเทศด้อยพัฒนา ช่องว่างระหว่างโลกที่ 1 และ 3 มีมาก ประกอบกับประชากรของโลกเพิ่มขึ้นทุกวินาที ทำให้เกิดความอดอยาก แม้แต่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ผู้นำของประเทศก็ยังปล่อยให้พลเมืองอดอยาก เพราะมีวาทะแข่งขันกันผลิตอาวุธปริมาณ จนมีสะสมไว้มากถึง 1 ล้าน 3 แสนลูก ใต้มีการประชุมสัมมนา เรื่องการลดช่องว่างของประเทศที่ยากจน กับประเทศที่ร่ำรวยแต่ก็ไม่ได้ทำอะไรจริงจัง ทั้งนี้ผู้นำของประเทศที่ร่ำรวย ทั้ง 3 คือ สหรัฐอเมริกา รัสเซีย และญี่ปุ่น ควรจะใส่ใจอย่างแท้จริง

ศูนย์สารอง
หน่วยที่ 2

ตัดสินการประกวดข้อความ

ท่านเป็นกรรมการพิเศษคนหนึ่งในฐานะที่ย่อยความได้เร็ว โปรดลงคะแนนว่า
ข้อความของ นาย ก, ข, ค, ง, จหรือฉ ของใครควรจะได้ที่ 1 โดยเขียนว่าชื่อนาย
นั้น ๆ เพียงคนเดียวได้ที่ 1 ลงนามของท่านแล้วม้วนบัตรลงคะแนนใส่กล่องรับคำตัดสิน ถ้า
ท่านตัดสินถูกจะได้รับรางวัลงาม ๆ

เรื่องเต็ม คำนำเรื่องเจ้าค่าง จากปกหลังของนิทานเรื่อง เจ้าค่าง ของ ลมุล รัตตากร

"ความรักใคร่ระหว่างเด็กกับสัตว์เลี้ยงนั้นเป็นเรื่องที่เราได้ยินได้ฟังหรือได้อ่าน
กันมาหลายเรื่องแล้ว ที่เป็นภาพยนตร์ก็มีทั้งที่ฉายทางทีวีและทางโรงภาพยนตร์ก็มี เรื่องเหล่านี้
เป็นเรื่องที่เหมาะสมสำหรับคนทุกคนและทุกวัย

เจ้าค่างก็เป็นเรื่องท่านเองนี่เช่นเดียวกัน แต่ที่สำคัญคือเจ้าค่างเป็นสุนัขเลี้ยงแกะ
แสนฉลาดก็จริง ทว่ามันซุกซนและค้อรันเป็นที่สุด นายน้อยของมันแทบจะหมดความอดทนใน
การฝึกฝนมันหลายครั้งหลายครา อย่างไรก็ตาม เมื่อมันโตขึ้น และได้รับบทเรียนอันทำให้มัน
เกือบเอาชีวิตไม่รอดแล้ว มันก็กลายเป็นสุนัขเลี้ยงแกะที่สามารถ และได้รับชัยชนะในการ
แข่งขันครั้งแรกด้วย ต่อมามีคนซื้อมันไป ทั้งเจ้าค่างและเด็กชายน้อยก็คิดถึงกันมาก จนกระ-
ทั่งเกิดการขโมยแกะขึ้นที่หมู่บ้านขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เจ้าค่างจึงได้แสดงความสามารถของมันให้
ใคร ๆ ได้เห็น เจ้าค่างทำอย่างไร มันจะโคกลับไปอยู่กับนายที่มันรักหรือไม่ เชิญคุณผู้อ่าน
ติดตามเรื่องราวของเจ้าค่าง จากหนังสือชุดเด็กเล่มนี้ได้เลย"

เรื่องที่ย่อยความแล้ว

ก. คำนำเรื่องเจ้าค่าง ของคุณลมุล รัตตากร ความว่า

เรื่องความรักใคร่ระหว่างเด็กและสัตว์เลี้ยงนั้นเป็นสิ่งธรรมดาที่พบเห็นเสมอ เป็น
ภาพยนตร์ก็มี มันเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย เรื่องเจ้าค่างก็เป็นเรื่องท่านเองนั่น มัน

เป็นสุนัขเลี้ยงแกะที่ฉลาดแต่คือวันจึงยากที่จะฝึกอบรมมัน แต่เมื่อมันได้รับบทเรียนราคาแพง มันจึงกลับตัวได้ และได้แสดงความสามารถให้ทุกคนประจักษ์ดังในเรื่องเจ้าค่าง ที่จะได้อ่านต่อไป

ข. คำนำเรื่องเจ้าค่าง จากปกหลังของหนังสือนิทานเรื่องเจ้าค่าง ของลมูล รัตตากร ความว่า

ความรักระหว่างเด็กกับสัตว์เลี้ยงนั้น เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับคนทุกเพศทุกวัย และมักจะถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ หรือภาพยนตร์โทรทัศน์ กับแต่งเป็นหนังสือ เช่นเรื่องเจ้าค่างนี้ เจ้าค่างเป็นสุนัขเลี้ยงแกะที่ฉลาดแต่คือวัน ค่อมามันได้รับบทเรียนที่ทำให้มันกลับตัวได้ และยังได้แสดงความสามารถให้ปรากฏดังในเรื่อง เจ้าค่าง เล่มนี้

ค. คำนำเรื่องเจ้าค่าง จากหนังสือเรื่องเจ้าค่าง ของลมูล รัตตากร หน้าหลัง ความว่า สัตว์เลี้ยงกับเด็กเป็นของคู่กัน ปรากฏเป็นเรื่องราวที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย เช่นเรื่องเจ้าค่างนี้ มันเป็นเรื่องที่น่าสะท้อใจในความกตัญญูของหมาที่มีต่อเจ้าของ ดังที่ท่านจะได้อ่านต่อไป

ง. คำนำเรื่องเจ้าค่าง ของลมูล รัตตากร ความว่า

คนกับสัตว์เลี้ยงย่อมมีความผูกพันกันเหนียวแน่น เป็นเรื่องประทับใจที่นำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ หรือแต่งเป็นหนังสือเสมอ ๆ เช่น เรื่องเจ้าค่างนี้ มันเป็นสุนัขเลี้ยงแกะที่ฉลาด คือวัน จนประสมกับเหตุร้ายที่ทำให้มันได้สำนึก ขอเชิญท่านอ่านเรื่องราวของเจ้าค่างได้แล้ว

จ. คำนำเรื่องเจ้าค่าง จากปกหลังของหนังสือนิทานเรื่อง เจ้าค่าง ของลมูล รัตตากร ความว่า

เจ้าค่างเป็นสุนัขฉลาดและคือวัน จนเจ้านายของมันระอาใจ วันหนึ่งมันถูกขโมยไป ทำให้มันได้รับบทเรียนราคาแพง คือมันแทบจะเอาชีวิตไม่รอด มันจึงรู้สึกสำนึกตัว กลับตัวเป็นหมาที่ดี ได้แสดงความสามารถให้คนชมในนิทานเรื่อง เจ้าค่าง ที่ท่านควรจะหาอ่านต่อไป

ฉ. คำนำเรื่อง เจ้าคาง จากหนังสือนิทานเรื่องเจ้าคาง ความว่า
เจ้าคางเป็นสุนัขเลี้ยงแกะที่ชื่อวัน ถึงแม่จะฉลาดก็ฝึกยาก ในที่สุดมันถูกขโมยไป
มันได้เรียนรู้ชีวิตใหม่จึงคิดถึงนายเก่า และพยายามจะหาทางกลับมาอยู่กับนายที่มันรัก เรื่อง
จะเป็นอย่างไร ขอเชิญติดตามอ่านในนิทานเรื่อง เจ้าคางได้แล้ว

ชั้น.....ชื่อ.....สกุล.....

สมุดแบบฝึกปฏิบัติ หน่วยที่ 2
สำหรับศูนย์ที่ 1, 2, 3, 4

วิชา ภาษาไทย เรื่อง การย่อความ

คำแนะนำ กิจกรรมที่สั่งในบัตรคำสั่งของศูนย์ต่าง ๆ ให้นักเรียนทำลงในสมุดแบบฝึกปฏิบัติ โดยครูให้ตรงกับเนื้อที่สำหรับทำกิจกรรมนั้น ๆ (โปรดระวังการทำผิดหน้า เพราะกิจกรรมของศูนย์หนึ่ง ๆ จะแยกไว้เป็นคนละหน้า ศูนย์ในที่นั่งแบ่งตามหมายเลขของศูนย์ ไม่ใช่ตามลำดับที่ ที่นักเรียนเรียน)

หมายเหตุ เนื้อที่สำหรับร่างนั้น ถ้านักเรียนแน่ใจว่าจะย่อได้ดีเลย จะไม่ร่างก่อนก็ได้

การตรวจให้คะแนน ถ้าย่อความของเพื่อนที่ทุกค่านจะได้เต็มคือ 20 คะแนน ถ้ายกพร่องในข้อ ก ถึง ฉ ให้พิจารณาหักคะแนน แล้วรวมคะแนนใส่ของรวมให้ถูกต้อง พร้อมกับเขียนชื่อผู้ตรวจด้วย

1. ย่อความนี้ที่ทุกค่านได้คะแนนเต็ม 20 คะแนน
2. ย่อความนี้ยังมีข้อบกพร่องคือ
 - ก. แบบขึ้นต้นยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ -4
 - ข. จับใจความมาเกินไป -4
 - ค. จับใจความมาน้อยไป -4
 - ง. เรียบเรียงไม่ต่อเนื่อง -4
 - จ. ใช้สรรพนามผิด -2
 - ฉ. ผิดแบบการย่อหน้า -2

ศูนย์ 1
การยอขาว

เนื้อที่สำหรับตอบคำถาม

- 1. _____ 6. _____
- 2. _____ 7. _____
- 3. _____ 8. _____
- 4. _____ 9. _____
- 5. _____ 10. _____

เนื้อที่สำหรับร่าง

เนื้อที่สำหรับยอขาว

สรุปแล้วได้คะแนนรวม =
ผู้ตรวจ.....

ศูนย์ 2
การย่อพระบรมราโชวาท

เนื้อที่สำหรับตอบคำถาม

1. _____	4. _____
2. _____	5. _____
3. _____	6. _____

เนื้อที่สำหรับร่าง

เนื้อที่สำหรับย่อพระบรมราโชวาท

รวมได้คะแนน.....
ผู้ตรวจ.....

ศูนย์ 4
การขอบทความ

เนื้อที่สำหรับตอบคำถาม

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. _____
- 5. _____

เนื้อที่สำหรับร่าง

เนื้อที่สำหรับขอบทความ

รวมได้คะแนน.....
ผู้ตรวจ.....

แผนการสอนกลุ่มควบคุม
วิชา การใช้ภาษาไทย เรื่องการย่อความ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ระยะเวลา

การสอนเรื่องการย่อความนี้ใช้เวลาทั้งหมด 4 คาบ คาบละประมาณ 55 นาที โดยแบ่งออกเป็นเรื่องการย่อความหน่วยที่ 1 และการย่อความหน่วยที่ 2 แต่ละหน่วยใช้เวลา 2 คาบ

บันทึกการสอน การย่อความหน่วยที่ 1

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจความหมายของการย่อความ
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักความสำคัญและประโยชน์ของการย่อความ
3. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการย่อความ
4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการจับใจความสำคัญเพื่อการย่อความ
5. เพื่อให้นักเรียนรู้จักลักษณะและส่วนประกอบของแบบขึ้นต้นย่อความ 5 แบบ คือ แบบขึ้นต้นย่อข่าว, แบบขึ้นต้นย่อพระราชดำรัสหรือพระบรมราโชวาท, แบบขึ้นต้นย่อคำบรรยายและแบบขึ้นต้นย่อบทความ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เมื่อเรียนเรื่องความหมายของการย่อความแล้ว นักเรียนสามารถเปรียบเทียบการย่อความกับการกระทำอื่น ๆ ได้เหมาะสม เช่น เปรียบว่าการย่อความเหมือนการปกปิดไม่จัดลงจาน การย่อความเหมือนการคั่นหัวกะทิ เป็นต้น
2. เมื่อเรียนเรื่องการจับใจความสำคัญจบลง นักเรียนสามารถบอกได้ด้วย

สำนวนภาษาของนักเรียนเองว่า ใจความสำคัญคืออะไร ผลความคืออะไร ได้ถูกต้องมีความหมายเช่นเดียวกับที่ครูสอน

3. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถแยกได้ว่า ข้อความใดที่นำมาเป็นใจความสำคัญหรือเป็นผลความใดแม่นยำไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

4. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถชี้ประโยคและความสำคัญของการย่อความได้ถูกต้องอย่างน้อย 4 ใน 6 ข้อ

5. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถบอกหลักการฟังหรืออ่านจับใจความสำคัญได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ใน 5 ข้อ

6. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถชี้ให้เห็นลักษณะของแบบขั้นต้นแต่ละแบบของการย่อความได้ถูกต้อง และบอกประโยคของการมีแบบขั้นต้นย่อความได้อย่างน้อย 2 ใน 3 ข้อ

7. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ยกมาให้อ่านได้ถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

8. เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถเลือกใช้แบบขั้นต้นในการย่อความได้เหมาะสมกับเรื่องที่ย่อ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนครั้งที่ 1

1. ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดที่ 1 จำนวน 28 ข้อใช้เวลา 15 นาที

1.2 ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้นักเรียนดูของจริงคือส้ม ว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง เวลาจะรับประทานเราจะต้องทำอย่างไรก่อน จากคำตอบของนักเรียนครูเปรียบให้เห็นได้ชัดเจนกับเรื่องราวทั่วไปซึ่งประกอบด้วยใจความสำคัญและผลความ

2. ขั้นคำเนนการสอน

2.1 ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายและยกตัวอย่างย่อความเปรียบเทียบกับการกระทำอื่น ๆ ของคนเช่นการคันหัวกะทิ, การเค้คคัก, การถอนหญ้า

2.2 จากตัวอย่างที่นักเรียนยกมาในข้อ 2.1 ครูให้นักเรียนแยกว่า ส่วนใดเป็นส่วนเหมือนใจความสำคัญ และส่วนใดเป็นส่วนเหมือนผลความ เช่นกากมะพร้าวเป็นส่วนเหมือนผลความ หัวกะทิเป็นส่วนเหมือนใจความสำคัญ เป็นต้น

2.3 เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะของการย่อความแล้ว ครูให้นักเรียนคิดสรุปคำจำกัดความของการย่อความ, ใจความสำคัญ และผลความ ครูให้นักเรียนเสนอความเห็นแล้วช่วยสรุปให้กระชับชัดเจน

2.4 เมื่อเข้าใจความหมายของคำใหญ่ ๆ ทั้ง 3 คำแล้ว ครูถามถึงประโยชน์หรือความสำคัญของการย่อความให้นักเรียนตอบโดยช่วยกันคิด 2 คนต่อ 1 ข้อ

2.5 เมื่อนักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการย่อความแล้ว ครูถามว่า จะมีวิธีจับใจความสำคัญเพื่อย่อความอย่างไร ครูคิดแผนภูมิ วิธีอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

การอ่านจับใจความสำคัญ

1. จะต้องอ่านคร่าว ๆ - เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
- เพื่อรู้ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องประเภทใด
2. อ่านละเอียด เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่คุณเขียนต้องการบอกแก่ผู้อ่าน

วิธีการ ก็คือ ตั้งคำถามในการอ่านว่า ใคร, ทำอะไร, กับใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ ผลเป็นอย่างไร

3. นำคำตอบที่ได้จากการอ่าน มาเรียบเรียง สิ่งที่ยับเรียงแล้วนี้ เรียกว่าใจความสำคัญ

ครูอธิบายแผนภูมิ แล้วให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

3. กิจกรรมขั้นสรุป เมื่อรู้จักวิธีจับใจความสำคัญแล้ว ครูให้นักเรียนลงจับใจความสำคัญโดยให้อ่านเรื่องนายอำเภอกับชาวเขา (ศูนย์สำรวจของหน่วยที่ 1) แล้วตอบคำถามปากเปล่า

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนครั้งที่ 2

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูเล่าเรื่องสั้น ๆ ให้นักเรียนฟังเป็นการย่อความให้ฟังแล้วถามว่าเรื่องที่ครูเล่าจัดเป็นย่อความหรือไม่ เพราะอะไร การย่อความนั้นมีกฎเกณฑ์อย่างไร

2. ขั้นดำเนินการสอน

2.1 ครูนำคำตอบจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียนมาเขียนสรุปบนกระดาน เช่น ย่อความต้องเป็นเรื่องเล่าของบุคคลที่ 3 ต้องจับเอามาแต่ใจความสำคัญ ใช้บุรุษสรรพนามที่ 3 เรียบเรียงเรื่องราวตามสำนวนภาษาของตนเอง ไม่เปลี่ยนแปลงความหมายของเรื่องเดิม บอกที่มาและชื่อเรื่องโดยใช้แบบขั้นต้นย่อความที่ถูกต้อง ไม่จำเป็นต้องเขียนย่อหน้าหลาย ๆ ย่อหน้าตามแบบเดิม ทั้งนี้ครูจะต้องสรุปและเพิ่มเติมให้ จากนั้นครูและนักเรียนอธิบายแต่ละข้อว่าหมายความว่าอย่างไร

2.2 ให้นักเรียนจดสรุปหลักการย่อความที่สำคัญ ๆ ลงสมุด

2.3 ครูนำแผนภูมิแบบขั้นต้นย่อความ 5 แบบติดบนกระดานให้นักเรียนออกไปอ่านให้ฟังคนละแบบ รวม 5 คน เมื่อเอาแผนภูมิออก ให้นักเรียนตอบคำถามครูว่าแบบขั้นต้นจดหมายหรือแบบขั้นต้นย่อความแบบนี้ ๆ จะบอกอะไรบ้าง

2.4 ครูและนักเรียนช่วยกันอภิปรายสรุปประโยชน์และลักษณะของแบบขั้นต้นย่อความว่ามีไว้ทำไม มีส่วนประกอบที่ต้องบอกอะไรบ้าง

3. ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ซึ่งนำมาจากแบบฝึกปฏิบัติของศูนย์ที่ 1 และ 2

ของชุดการสอนหน่วยที่ 1

หมายเหตุ เนื้อหาที่ใช้สอนเหมือนกับเนื้อหาเรื่องการย่อความหน่วยที่ 1 ที่สรว
เป็นชุดการสอนทุกประการ

บันทึกการสอนเรื่องการย่อความหน่วยที่ 2

วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้นักเรียนได้จับใจความสำคัญจากการอ่าน
2. เพื่อให้นักเรียนได้จับใจความสำคัญจากการฟัง
3. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการย่อความแบบต่าง ๆ รวม 4 แบบ คือการย่อข่าว การย่อพระบรมราชาวาท การย่อคำบรรยาย และการย่อบทความ
4. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักวิธีการย่อความแต่ละแบบตามสมควรแก่วัย
5. เพื่อฝึกหัดนำกฎเกณฑ์ในการย่อความที่เรียนมาแล้วไปใช้ปฏิบัติจริง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เมื่อได้อ่านเรื่องใด ๆ นักเรียนสามารถตั้งคำถามเพื่อจับใจความสำคัญได้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. เมื่อได้ฟังเรื่องใด ๆ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากการฟังเรื่องนั้นได้ถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
3. เมื่ออธิบายวิธีการย่อพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบให้ดูแล้ว นักเรียนสามารถช่วยกันย่อความจากเรื่องที่ให้อ่านได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 70
4. เมื่อให้เห็นแบบอย่างการย่อความ 4 แบบแล้ว นักเรียนสามารถย่อความแบบใดแบบหนึ่งได้ถูกต้องได้ใจความสำคัญไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
5. เมื่อจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถย่อความได้เรื่องราวที่เป็นใจความสำคัญต่อเนื่องกันดี อย่างน้อยให้ไ้ร้อยละ 80 ของย่อความมาตรฐาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่องการย่อความหน่วยที่ 2 ครั้งที่ 1

1. ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนย่อบทความเรื่อง "ศรัทธาในการเสียภาษีให้รัฐ" ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

1.2 ครูทบทวนเรื่องราวทั่วไปที่เรียนมาแล้วในหน่วยที่ 1

2. ขั้นดำเนินการสอน

2.1 ครูแจกข่าวให้ทุก ๆ คนอ่าน

2.2 ครูตั้งคำถามว่าในการอ่านจับใจความสำคัญจะต้องทำอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนตอบแล้วลงมืออ่าน

2.3 นักเรียนตอบคำถามปากเปล่าจากข่าวที่อ่าน

2.4 ครูตั้งคำถามว่า การเรียบเรียงใจความสำคัญมีหลักอย่างไร นักเรียนตอบ เช่น คำนี้ถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กันของเรื่อง และไม่ลอกแบบสำนวนของผู้เขียนโดยไม่จำเป็นจากคำตอบนี้ ครูและนักเรียนช่วยกันเรียบเรียงใจความสำคัญของข่าวลงบนกระดาน

2.5 ครูถามว่าจะเขียนแบบขั้นต้นย่อข่าวนี้ว่าอย่างไร ให้นักเรียนตอบและออกมาเขียนประมาณ 2-3 คน

2.6 เมื่อได้แบบขั้นต้นย่อข่าวแล้ว นักเรียนกับครูช่วยกันย่อข่าวจากใจความสำคัญที่เรียบเรียงไว้

2.7 ครูกับนักเรียนอ่านออกเสียงย่อข่าวที่ช่วยกันย่อแล้ว

3. ขั้นสรุป ให้นักเรียนย่อพระบรมราโชวาท ถ้าไม่เสร็จก็ให้ทำต่อเป็น การบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่องการย่อความหน่วยที่ 2 ครั้งที่ 2

1. ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1.1 แจกการบ้าน ย่อพระบรมราโชวาทคืน

1.2 ครูวิจารณ์ย่อพระบรมวงศานุวงศ์และไมตรีคือนักเรียน

2. ขั้นดำเนินการสอน

2.1 ครูให้นักเรียนฟังคำบรรยายจากเครื่องบันทึกเสียง

2.2 ให้นักเรียนฟังคำบรรยายรอบ 2 พร้อมกับจดหัวข้อสำคัญ ๆ ไว้ได้

2.3 ครูถามว่านักเรียนจดอะไรไว้อย่างไร ใจความสำคัญของคำบรรยายคืออะไร แล้วให้นักเรียนตอบคำถามจากการฟังคำบรรยาย

2.4 ให้นักเรียนเรียบเรียงใจความสำคัญของคำบรรยายนั้น ครูชี้ตัวให้นักเรียนลุกขึ้นอ่านใจความสำคัญของคำบรรยายที่นักเรียนเรียบเรียงแล้ว 2-3 คน

2.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันย่อคำบรรยายนั้นลงบนกระดาน

2.6 ครูแจกบทความเรื่องช่องว่างให้นักเรียนย่อความใช้เวลา 20 นาที

2.7 เมื่อหมดเวลาครูอ่านเฉลยย่อบทความเรื่อง "ช่องว่าง" ให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจให้คะแนน

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนซักถามปัญหาจากการย่อความ

3.2 สอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนย่อบทความ "ตัวใหญ่เกินหัวใจ" (ซึ่งอาจจะต้องต่อเวลาให้นักเรียนอีกประมาณ 15 นาที)

หมายเหตุ เนื้อหาที่นำเสนอเหมือนกับเนื้อหาบทเรียนเรื่องการย่อความที่สร้างเป็นชุดการสอนหน่วยที่ 2 ทุกประการ